

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV.
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENTYBĖ

1886 - 80th ANNIVERSARY YEAR - 1966

80 M. 1 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1966 M. SAUSIO (JANUARY) 13 D.

Telefonas:
Alplegate 7-7257

KAINA 20 C.

Vilniaus universiteto Salomėja Narkėliūnaitė rektoriui išvykus...

Salomėja Narkėliūnaitė

Sausio 13 d. iš New Yorko tarptautinio aerodromo Air France linijos lėktuvu išskrido Vilniaus universiteto rektorius prof. dr. J. Kubilius. Jis Amerikoje praleido tris mėnesius, čia atvykęs pagal JAV ir Sovietų Sąjungos kultūrinių mainų sutartį pasikeisti su profesoriais mokslinėmis žiniomis.

Nežinia, ką patsai prof. Kubilius apie tą savo apsilankymą Amerikoje parašys Lietuvoje, bet Amerikos lietuvių spauda nepalyginti daug vietos paskyrė ne tik pačiam

rektoriui Kubiliui, bet ir tiems, su kuriais jis Amerikoje matėsi.

Net Amerikos valdžios istaigų dėmesys buvo atkreiptas, apskundžiant ne tik patį Kubilių, bet ir visus tuos lietuvius.

Dabar, kai jau Kubiliaus nebėra Amerikoje ir kai spėjo nudžiūti rašalas ir nuo skundo lapo ir nuo laikraščių, turbūt, ne vienas galės kiek šalčiau pagalvoti apie viską.

Jau daug kas yra ir dabar pagalvojęs ir prieina išva-

dos, jog labai reikia apgalvestauti, kad tokia organizacija, kaip ALTas, nuėjo į State Departmentą skusti Lietuvos lietuvių ir Amerikos lietuvių. Tvirtinama, kad tai buvęs maždaug toks blefas, kaip ir Audėno atveju, kada tasai tam pačiam State Departmentui skundė poeta Eduardą Mieželaitį, kad jo neįleistu į Amerika.

Ir, keista, abiem atvejais, tiek tada Audėnas, tiek dabar ALTas, vaidina herojus. Ar

Tęsiama 3 psl.

Vilniaus universiteto rektorius prof. dr. J. Kubilius pasikalbėjimo metu su Vientybės redaktore Salomėja Narkėliūnaitė.

V. Tysliavienės nuotr.

Vienybės 80-ieji sukaktuviniai metai!

Šiuo numeriu Vienybė pradeda 80-uosius metus. Juozas J. Paukštis, Vienybės steigėjas ir leidėjas, greičiausia ruošėsi Vienybę išleisti 1886 m. sausio mėn. pradžioje, bet išėjo taip, kad pirmasai numeris pasirodė tik vasario 10 dieną. Labai gaila, kad Juozas Paukštis neraišė savo dienoraščio ir nepaliko savo atsiminimų. Kaip jisai jautėsi išleidęs pirmąją Vienybę 1886 metais, tegalime spręsti iš pirmosios laidos. Pageltusiuose nuo laiko puslapiuose, tame pirmame Vienybės numeryje skaitome:

☆ "Wienibe" tarpe lietuvninkų tejp kajp užtekėjo žvajgždė kuri savo szwiesa kitus per auksztis ir wysa czėsą wajkszczios keliu tejsybės nesziodama ing namus wienibę ir sutikimą...

... "Wienibe" ta "Wienibe" tury žydēt tarpe lietuvninkų, kuri kas nedėle ejs isz Plymuth, Pa. ant dydelės ir gražios popieros, ajszkiom litarom drukawota, o tyk už du dōrelus ant miatų..." ☆

Toje pirmoje Vienybės laidoje buvo labai daug žinių iš Lietuvos. Bet anais laikais niekam į galvą neatėjo mintis leidėją Juozą J. Paukštį smerkti dėl "kultūrinio bendradarbiavimo". Tada, kaip ir dabar, Lietuva buvo rusų okupuota, net ir lietuviškai spausdintas žodis buvo uždraustas. Bet Vienybė savo skaitytojus visą laiką informavo apie gyvenimą Lietuvoje ir niekas nesakė, kad tai "pataikavimas okupantui".

Vienybė slaptai ir į tėvynę prasiverždavo. Ir vien už tai, kad skaitė Vienybę, žmonės buvo tremiami į Sibirą. Dabar po 79 metų, Vienybės laikraščiu durys į Lietuvą taipgi uždaros, bet tai nereiškia, kad neturime domėtis, kas gero ir blogo ten vyksta.

Nežiūrint garbingus ir reikšmingos Vienybės praeities, atsiranda vieni naujakurių lietuvių Amerikoje, kurie jau... išsijungę darbuojasi, norėdami Vienybę uždaryti.

Juozui Tysliavai dar gyvam esant ir laikraštį redaguojant, į jo kambario langus akmeniu daužta, naktimis telefonu persekiota, kai Vienybėje parašė, jog lietuvių ateitis ten... anapus... prie Nemuno ir Neris... Po Juozo Tysliavos mirties tas persekiojimas buvo sustiprintas ir daug kas pranašavo, kad Vienybė greitai uždarys.

Mes džiaugiamės, kad mūsų priešų linkėjimai neišsipildė, o savo bendradarbių, skaitytojų, rėmėjų ir skelbėjų pagalba sulaukėme Vienybės 80-ųjų metų!

Mes tikimės, kad šie sukaktuviniai Vienybės metai bus laimingesni, kad finansiniai taip sustiprėsime, jog Vienybės ateitis bus užtikrinta ilgiausiam laikams.

Šiais metais užbaigsime Juozo Tysliavos pradėtąjį darbą — išleisime sukaktuvinę Vienybės laidą, kurioje bus atžymėta Amerikos lietuvių veikla nuo pat Vienybės įsikūrimo Plymouth, Pa. 1886 m. vasario 10 d. Visus bendradarbius ir skaitytojus prašome nedelsiant siųsti savo atsiminimus, nuotraukas, patarimus bei aukas.

VALERIJA TYSLIAVIENĖ

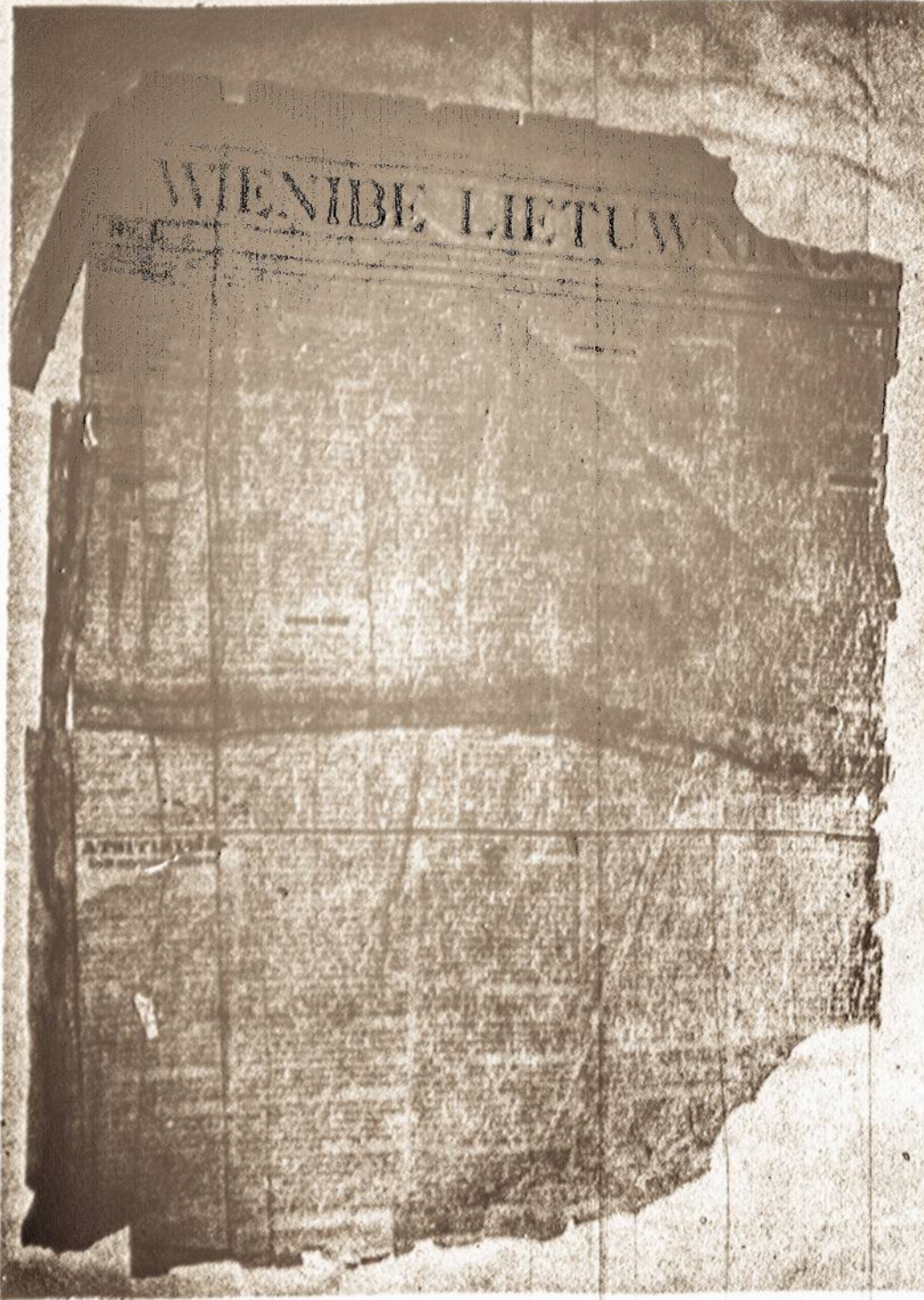
Z. Jankausko sveikinimas

Laimingai sulaukęs 1966 m., sveikinu visus Vienybės skaitytojus, bendradarbius, jos rėmėjus, palaikytojus, užtarėjus, gynėjus, leidėją Valeriją Tysliavienę ir redaktorę Salomėją Narkėliūnaitę. Iš gilios lietuviškos širdies taipgi sveikinu visus Vienybės "boikotininkus" ir "delinkvantis", kurie skaito Vienybę, bet dykai, už tai nieko nemokėdami.

Pradėdamas 1966 metus, ieškau sayo tautos žmonių solidarumo, savitarpio susipratimo, meilės, tauraus darbo lietuvių tautos žmonėms esant skaudžioje padėtyje. Visiems linkiu sveikų ir laimingų 1966 metų.

ZIGMAS JANKAUSKAS

Philadelphia, Pa.

IŠ WIENYBĖS ARCHYVO. - Tai pirmojo Vienybės numerio pirmasai puslapis, kuris jau vos beįskaitomas. New Yorko centralinė biblioteka įsigijo visus Vienybės komplektų mikrofilmus, o tų komplektų originalus šiais metais Vienybė padovanos Vilniaus universitetui, nes Amerikoje neturime nei sąlygų, nei lėšų archyvą išsaugoti.

JUSTINAS KACKUS, ilgametis Vienybės skaitytojas Hartford, Conn., šiemet sulaukęs 80 m. amžiaus, jisai pratęsė savo prenumeratą dvejiems metams ir \$8,00 paaukojo Vienybės sukaktuviniam fondui. Vienybę skaito per 50 metų.

WIENYBĖS skaitytojų eilėse ne vien senimas. Nors esama labai daug bendraamžių su Vienybe, laikraštį taip pat skaito Amerikoje gimusioji jaunesnė karta. Štai, dešinėje - advokatas Roy Povell su žmona Ann (buv. Mackinney), Vienybės skaitytojai, kurie nuotraukoje matomi šokant savo tėvų ir uošvių sukaktuviniame baluje laivyno karininkų ramovėje Brooklyne. Adv. Povell yra baigęs teisų fakultetą Harvard universitete ir advokaturą praktikoja vienoje didžiulėje advokatų firmoje New Yorko Wall Street. Jisai neseniai įsigijo net ketletą dail. A. Galdiko kūrinių. Jo tėvai - Antanina ir Rokas Povilauskai - yra Vienybės kalmynai ir ilgametis laikraščio skaitytojai ir rėmėjai. S. Narkėliūnaitės nuotr.

Ji paukojo Vienybei 1,000 dol.

Vienybei paskelbus aukų vaju 1964 metais laikraščio leidimo deficitui padengti, į redakciją tų metų lapkričio 11 d. atvyko ilgametė skaitytoja Adelė Batalienė, gyv. New Yorke.

Ji atnaujino savo prenumeratą, užsakė laikraštį 2 naujiems skaitytojams, sumokėdama \$21 pinigais ir dar paliko savo čekį, kuris iš pirmo žvilgsnio atrodė išrašytas \$100.

Vienybei tą čekį įnešant į banką buvo apsižiūrėta, kad čekis išrašytas ne \$100, bet visam tūkstančiui. Tuojau su Bataliene susisiekiama telefonu ir teiravomės ar ji, karštai, nepadariusi klaidos?

"O, ne, - Batalienė atsakė, "Vienybei skirti visą tūkstantį dolerių..."

Kas paskatino Vienybę tokią didelę auką skirti? - paklausėme A. Batalienę.

Pasirodo, ji neseniai buvo sapnavusi Juozą Tysliavą. Matė jį labai susikrįmusį, kaip ne kartą jisai atrodęs, kai dar gyvas būdamas ateldavo pasikalbėti dėl sunkios Vienybės padėties.

"Jaučiau, kad Vienybė labai reikalinga pagalba, todėl ir skyrčiau \$1,000", - A. Batalienė pareiškė.

Kai prašėme jos sutikimo apie tai pranešti Vienybėje, ji griežčiausiai atsakė.

"Nenoriu Vienybei pakenkti sukelti \$5,000 fondą be to, nenoriu, kad kiti man į akis lištų su savo prašymais... Mano auką paskelbkite, kai Juozukas sugrįš iš kariuomenės..."

Nuo to laiko praėjo virš metalo, Juozukas dar negrįžęs, o ta tūkstantinė beveik tuojau pat buvo išleista, išmokant atsilikusias sąskaitas spaustuvei, už telefoną, elektrą, gazą, mirtgčių ir reikmenis. Šį kartą neklausėme A. Batalienės leidimo apie jos auką Vienybės skai-

Tęsiama 12 psl.

Vilniaus universiteto rektoriui išvykus

Atkelta iš 1 psl.

tikrai yra pagrindo šitaip aukštai neštis? Gal tai greičiau yra beviltiškas bandymas įrodyti, kad kas nors "veikiama?"

AL'Tas rektorijų Kubilių apšaukė sovietų "agentu," neva susirūpinęs tais Amerikos lietuviais, kurių "agentu" jis pats išrinktas būti. Bet AL'Tas tą savo skundą parašė Chicagoje, visiškai nepasitaręs ne tik su kitais savo AL'To veikėjais, bet ir su kitais veiksniais. Galima tvirtinti, kad, jei toks pasitarimas būtų buvęs, tokio "heroiško" prašovo pro šikšnelę būtų buvę išvengta. O nuosaikiems Amerikos lietuviams, turbūt, ilgai dar teks raudonuoti prieš State Departmentą, kad šitaip Lietuva "laisvinama."

Reikia manyti, kad State Departmentas geriau žino, ar prof. Kubilius yra mokslininkas ar komunistinis "agentas," jei kaip tik to skundo metu, lyg tyčia, Kubiliui pratešė vizą dar vienai savaitei. Prof. Kubiliaus mokslinė veikla yra aprašyta Amerikos ir tarptautiniuose matematikos žurnaluose. Galia, kad mūsų "prokurorai" šito nežino, o gal nenori žinoti. Ne skysti ji reikėtų, o didžiuotis, kad turime pasaulinio masto mokslininką Lietuvį.

Tai tiek apie reakcijas, kurios reiškiasi su žmonėmis susitikus privačiai. Nuomonės reiškiamos, bet po jomis nenorima padėti parašo. Reikia manyti, kad netrukus at-

siras ir drąsesnių asmenų, kurie tai patvirtins savo parašu ir autoritetu.

Jau pirmą tokį atvejį galima ir konstatuoti. Štai Dirvos sausio 10 d. laidoje Pasaulio Bendruomenės pirmininkas Juozas Bachunas rašo rašini, pavadintą "Kaip ieškom, kas mus jungia?" Jame, pradėdamas naujuosius metus, jis lietuviams linki tarp savęs ieškoti, kas juos jungtų, ne skirty. Bet prieš tai šis vyresniosios kartos Amerikos lietuvių veteranas sustoja ties eile pavyzdžių, kurie tikrai nerodo, kad lietuviai ieškotų, kas juos jungia.

Tarp tų pavyzdžių Bachunas nurodo ir akciją, vedamą prieš tuos asmenis, kurie pasimatė su iš Lietuvos atvykstančiais ir kurie dabar pasimatė su Vilniaus universiteto rektorium Kubiliu. Apie tai Bachunas šitaip rašo:

Labai aktyvus ir išskirtinai pozityvus jaunosios lietuvių kartos veikėjas. atsitiktinai turėjo progos pamatyti ir kelius žodžius pakalbėti su sovietinės Lietuvos laikraštininkais (be abejo, komunistais), ir jis tuojau, dar nieko nežinant nei kas kalbėta, nei apie ką, nei kaip, apšaukiamas "komunistu"... Amerikoje susitinka keli visuomenės veikėjai ir kultūrininkai iš sovietinės Lietuvos atvykęs Vilniaus universiteto rektorius (be abejo, irgi komunistą), su juo pasikalba, paragina, nuomonių nesuderina ir negali suderinti, bet jaučia idomumą iš arčiau pažitūrėti, kas čia per "paukštelis", -- ir tuojau jie stumiami į raupuotojų ei-

Profesorius dr. J. Kubilius, Vilniaus universiteto rektorius, tarp savo studentų dainų šventės metu Vilniuje.

les, raginama juos boikotuoti, kai kurie apšaukiami beveik "komunistais" ir išdavikais, atsiskakoma jų kūrų pasiaugų, atsimami vaikai iš jų mokyklų ir t. t.

Jaunas, aktyvus Santaros-Sviesos Federacijos veikėjas ir karštas patriotas taip pat pasikviečia tą sovietinį mokslininką pasikalbėti, pasikviečia eilę jaunųjų akademikų santariečių, akademikų skautų, ateitininkų, studentų, be abejo, su tikslu jį arčiau pažinti ir jam laisvųjų lietuvių akademikų nuomones pasakyti. Netrukus vienas katalikiškas laikraštis skelbia, kad tai Santaros-Sviesos Federacija kviečia į pasikalbėjimą komunistų mokslininką (kai tuo tarpu kvietimas buvo vieno asmens) ir nutyli, kad pasikalbėjime dalyvavo to laikraščio linijai artimi jaunuoliai.

Ivairūs lietuvių visuomeniniai sambūriai po to duoda suprasti, kad jie bus priešingi tų jaunųjų akademikų kvietimui pasikalbėti per tautinės šventės, ar vadovauti Pasaulio Jaunimo Kongreso komisijoms ar kitaip pasireikšti vien dėl to, kad jie tapo "komunistais", nes sutiko ar norėjo dalyvauti pokalbyje su sovietinės Lietuvos mokslininku. Tai tik dalis tų nuotykių. Panašių atvejų randame ir daugiau.

Prie ko veda dėsniams, bet ne sveiku protu vadovavimasis, Bachunas šitaip nurodo:

Nekritiškai pasidavę tokiam ūpui, mes jau ir dabar nudardame į tikrus kuriozus. Pvz., girdėjau murmėjimus, kad nereikia kviešti į Jaunimo Kongresą net Amerikos vice-prezidento (net jei jis ir sutiktų), dėl to, kad jis "nėra palankus Lietuvai", ir jeigu bus kviečiamas, tai vienas kitas asmuo iš Kongreso rengimo komisijų pasitrauks. Arba Romoje įšventinant įvykus kunigą, atvykusį iš sovietinės Lietuvos, kur dalyvavo sovietiniai lietuviai žurnalistai,

mūsų katalikai ir du laisvieji vyskupai, kai kurie mūsų dar karštesni katalikai jau grasina... atkelti tikybos, smelkia abu naujuosius vyskopus ir kitus lietuvius katalikus, dalyvavusių anose įšventinimo iškilimėse.

Gera, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas šitaip išskėlė spaudoje -- bent dabar žmonės išgirs ir kitokių nuomonių. Bet dar būtų geriau, jei Bachunas apsilankytų sausio 22-23 dienomis Clevelande. Tenai bus veiksnių koordinacinis suvažiavimas. Sveika būtų, jei bent vienas veiksnys, būtent, Bachuno vadovaujamas, pasisakytų ne tik už dėsnius, bet ir už sveiką protą.

LIETUVOS 1966 METŲ BIUDŽETAS

posėdžiavo aukščiausias Lietuvos Sovietas, priėmęs valstybinį planą ir biudžetą 1966 metams. Stipriai nusiskysta Statybos ministerija Maskvoje, kad ji nepristatanti pakankamai įvairių statybinių medžiagų, kas trukdo visokias statybas, ypač gyvenamųjų namų, kurių trūksta kaimuose ir miestuose. Biudžetas bus 888 mil. rb. pajamų ir tiek pat išlaidų. Didžioji dalis (83%) pajamų ateis iš pardavimo mokesčio. Pramonei norima skirti 202 mil., žemės ūkiui 259 mil., statyboms 381 mil., švietimui 334 mil. Į vidurines ir aukštesnes mokyklas planuojama priimti apie 26,000 mokinių.

Eduardas Mieželaitis (čia matomas su savo dukrele) Vilniuje perrinktas Lietuvos Rašytojų D-jos pirmininku. Jis už savo poemą "Žmogus" yra laimėjęs Lenino vardo premiją, kuri Rytų bloke prilygsta vakariečių Nobelio premijai.

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW IR ADELE MAŽEIKAI
Savininkai

80-15 Jamaica Avenue, Woodhaven 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 9-3112

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIŪNAI

Ivairiausi amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N. Y.

Tel. Virginia 3-3544

Lietuviškoje Chicagoje

MIRĖ KAZYS UKELIS

Gruodžio 10 d. iš gyvųjų tarpo atsiskyrė Vienybės ir kitų liet. laikraščių rėmėjas Kazys (Charles) Ukelis, kuris sulaukė 75 metų amžiaus. Jis paskutiniiais metais sunkokai sirgo ir namaza laiko praleido ligoninėje.

1961 m. Ukelis aplankė Lietuvą, kur gyvena jo sesuo ir kiti jo artimi giminės. Vėlonis buvo blaivios galvosenos žmogus, neskirstė tautiečių į draugus ir priešus, neniekino savo tėvynės.

K. Ukelis palaidotas gruodžio 14 d. šv. Kazimiero kapinėse. Jo liūdi Chicagoje gyvenanti sesuo Ona Karalienė, draugai ir pažįstami.

Naujasis ALTo pirm. inž. A. Rudis kalbasi su prof. J. Stuku ir E. Šulaičiu.

Z. Degučio nuotr.

Aplė 2 mėnesius užtrukusios derybos dėl to, kas bus nauju ALto pirmininku, pagaliau užbaigtos. Gruodžio 30 d. Chicagoje įvykusiame Amerikos Liet. Tarybos centro valdybos posėdyje inž. A. Rudis surinko reikiamą balsų daugumą (tris ketvirtadalius) pirmininko postui.

Per metinį ALto suvažiavimą atsistatydinus 25 metus pirmininko poste išbuvusiam Leonardui Šimučiui, į šią vietą taikstėsi keli kandidatai.

Katalkikiškos grupės savo kandidatū dar prieš Šimučio atsistatydinimą (geriau pasakius, atstatydinimą) buvo pramačiusios inž. A. Rudį. Tačiau dėl jo kandidatūros ilgai priešinosi socialistai su jems artimoms grupėms.

Pirmojo vicepirmininko postas atiteko dr. Pijui Grigaičiui, sekretoriaus -- inž. Eugenijui Bartkui, II sekretoriaus -- dr. Kaziu Sidlauskui, išdininko -- Mikui Vaidylai, finansų sekretoriaus ir ALto biuro vedėjo -- Jonui Talalui.

Likusieji 5 centro valdybos nariai: P. Dargis, dr. V. Šimaitis, J. Žuris, T. Blins-trubas ir dr. J. Valaitis palikti vicepirmininkais.

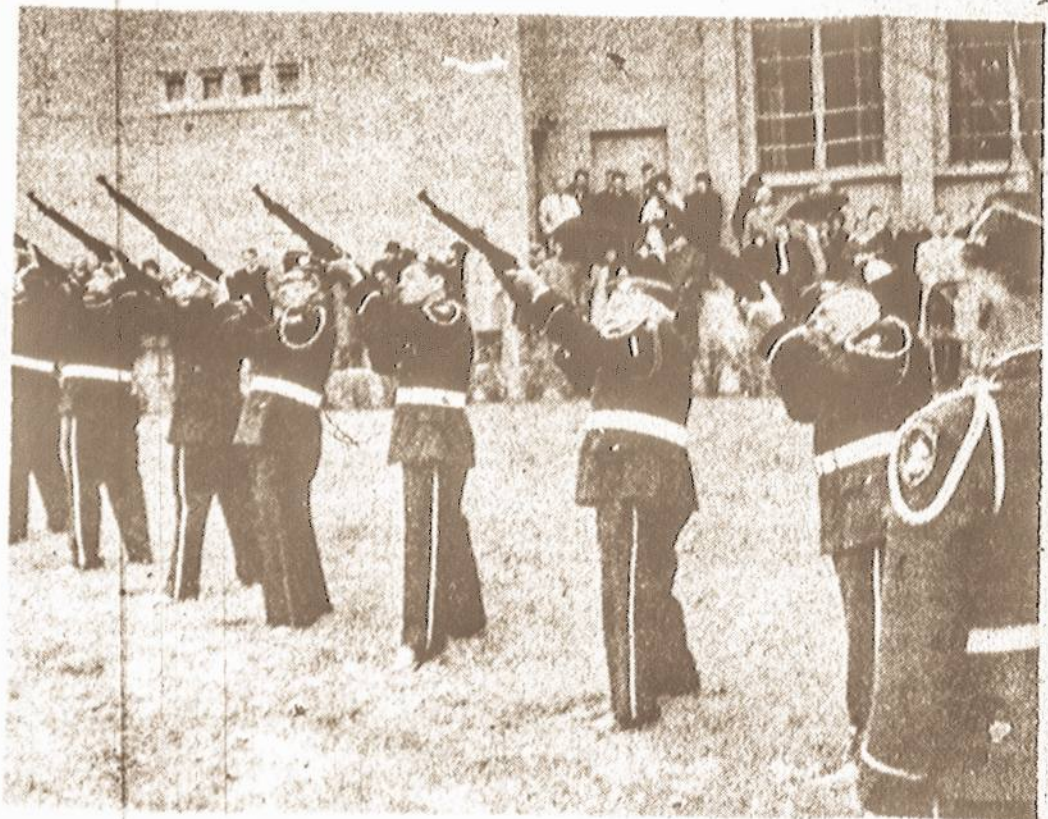
APIPLĖŠĖ LEIMONĄ

Antanas Leimonas buvo apiplėštas Bridgeporto liet. kolonijoje Kūčių vakarą, kuomet jis prisipirkęs kalėdinių dovanų laukė taksiu į namus. Pire jo prišoko trys juodukai, kurie atėmė jo ryšulius ir pradėjo ieškoti pinigų. Kada Leimonas norėjo priešintis, vienas juodukas trenkė užpultajam į galvą ir parbloškė jį ant žemės. Buvo sukeltas triukšmas, subėgo žmonių ir tuomet juodukai paspruko. Po tam tikro laiko atvykusi policija nuvežė A. Leimoną į ligoninę.

Apiplėšimas įvyko apie 5 val. vakaro netoli Lietuvos Auditorijos.

Jaunimo Centro direktorių kun. J. Kubilių, S. J., sveikina bankininkas J. Kazanauskas per šiam Centru paremti vakarienę.

Don Varno veteranų posto nariai saliuotuoja Jaunimo Centro sodelyje Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimo Chicagoje proga.

Bronius Kviklys, Aleksandras Ružanec-Ružancovas, Vladas Vijeikis, Jonas Dainauskas, Zigmas Dailidka. Z. Dailidka yra JAV LB Kult. fondo pirmininkas, Fondas leidžia "Knygų lentyną". Bronius Kviklys yra šio fondo narys bibliografijos reikalams ir Lituistikos instituto bibliogr. sekcijos narys. J. Dainauskas yra to paties instituto ir sekcijos narys. V. Vijeikis spausdina "Knygų lentyną" savo spaustuvėje ViVi Printing Chicagoje. A. Ružancovas yra Lietuvos bibliogr. tarnybos vadovas ir "KL" redaktorius.

ĖUDAS, ATĖJĖS LIETUVIAMS TARNAUTI

A. RUŽANCOVAS-RUŽANIEC IR JO LIET. BIBLIOGRAFINĖ TARNYBA

EDVARDAS ŠULAITIS

Viena iš reikšmingiausių, bet gal būt mažiausiai žinomų įstaigų išėivijoje -- Lietuvos Bibliografinė Tarnyba, minėjo savo 20 gyvavimo sukaktį. Ta proga, kreipėmės į šios Tarnybos vedėją ir Tarnybos biuletenio -- Knygų Lentynos redaktorių Aleksandrą Ružancovą-Ružaniec, prašant atsakyti į eilę bibliografijos darbus išėivijoje liečiančių klausimų.

Tarnybos vedėjas tai sutiko padaryti, bet pageidavo kuo mažiau rašyti apie jį patį, o daugiau -- apie pačią įstaigą. Tačiau iš savo pusės vis tiek norime supažindinti ir su pačiu vedėju.

Aleksandras Ružancovas-Ružaniec yra gimęs 1893 VIII 12 Viazmoje, Gudijoje. Kaip informuoja LE, jis yra gudų (baltarusių) kilmės Lietuvos

kariuomenės atsargos plk. ltn., žymus lietuvių ir gudų (baltarusių) bibliografas, Ružancovas prieškariniais metais yra visą laiką gyvenęs Lietuvoje; ten tarnavęs kariuomenėje (už pasižymėjimą kovose apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordinu), bendradarbiavęs lietuvių spaudoje ir kt.

Pradžioje pasiteiravome apie LBT užuomazgą. Apie tai jos vedėjas aiškino: Isteigėme šią įstaigą 1945 XI 11 Memmingene, Vokietijoje, su inž. Stasiu Šimkum, kuris greitai išvyko miško darbams į Kanadą. Puikus buvo bendradarbis, tačiau vėliau teko vežimą vienam vežti. Mes turėjome tikslą tęsti Lietuvos Bibliografijos Instituto (prie V. D. Universiteto bibliotekos) darbą, nes buvome teisingai įspėję, kad tėvynėje išėivijų ir tremtinių leidinių neregistruos dėl po-

litinių ir dar daugiau -- technikinių priežasčių.

Jau 20 metų vargsta ši mažutė įstaigėlė, bet dar nepavyko įtikinti visų leidėjų, kad šis darbas -- bibliografinė registracija tikrai naudingas dabarčiai ir (ypač ilgai) ateičiai. Nepavyko ir spaustuvų itikinti, kad jos smulkesnius leidinius (vaidinimų ir koncertų programas, draugijų ir bankelių apyskaltas, meno parodų katalogus ir pan.) siuntinėti, nes tai brangi kultūros istorijai medžiaga.

Toliau pokalbis nukrypo į skaičius, pasiteiravus, kiek knygų ir brošiūrų per 20 metų įregistruota LBT kartotekoje. Čia vedėjas pareiškė:

Knygų ir brošiūrų suregistruota gana daug -- 3913. Neprikl. Lietuvoje knygų ir bro-

Chicagoje posėdžiauja Jaunimo Kongreso rengimo komisija. Kongresas įvyks 1966 m. birželio mėn. 30 - liepos mėn. 3 dienomis Chicagoje. Viduryje sėdi komiteto vice pirm. Vaclovas Kleiza.

šiūrų būdavo žymiai daugiau -- 1200-1400 per metus. Tačiau iš suregistruotų išėivijoje knygų ir brošiūrų LBT gavo ir Pasaulio Lietuvių Arcyvu perdavė tikrai 3466 leidinius (dr. A. Geručio vadovaujamas archyvas gavo 615 leidinių, V. Liulevičiaus -- 2851).

Skirtumas tarp suregistruotų leidinių ir gautų leidinių yra didelis -- net 447. Vieni leidėjai nenorėjo siųsti, kiti pamiršo, jog yra tokia įstaigėlė, kuri velniuko ant bažnyčios "višky" pareigas eina ir rašančių griekus ne ant jaučio skūros, bet kortelėse surašinėja. Gal buvo ir šiandien tebėra tokių leidėjų, kurie visai apie LBT nieko negirdėjo ir nežinojo, kad tokia veikia.

Laikraščių ir žurnalų buvo

gauta ir archyvams atiduota 36578. Už knygas ir periodiką rinkos kaina būtų tekę sumokėti \$16,272,70.

Ką galite pasakyti apie Knygų Lentyną ir kitus LBT leidinius? -- dar paklausėmė.

Nuo pat pradžios KL leidimu buvo susirūpinę Memmingene gyvenusieji Bronius Kviklys ir Juozas Kreivėnas. Jų pastangomis KL buvo rotatoriumi spausdinama. B. Kviklys iki šiai dienai yra nuolatinis ir nepakeičiamas KL bendradarbis, kuris randa laiko rengti spaudai savo kapitalinį veikalą -- Mūsų Lietuva, sugeba taip pat pranešti KL apie naujus leidinius, kurių LBT negauna.

Tęsiama 5 psl.

VIENYBĖ, 1966 m. sausio 13 d.

Lietuvių mokytojų konferencijos Chicagoje dalyviai. Konferencija įvyko Padėkos dienos savaitgalyje.

Dėl angliškosios enciklopedijos

Kalėdų švenčių laikotarpyje į Chicago iš Bostono buvo atvykęs Lietuvių Enciklopedijos leidėjas Juozas Kapočius, kuris čia viešėjo pas savo artimuosius.

Ta proga gruodžio 27 d. Gintaro salėje Marquette Parke jis buvo sukviestas lietuvių spaudos atstovų informacinį pasitarimą planuojamos leisti Liet. Enciklopedijos anglų kalba reikalui.

Šiame pasitarime dalyvavo apie 10 asmenų, kurie pasidalino nuomonėmis dėl didelio J. Kapočiaus užsimojimo. Į pasitarimą buvo pakviestas ir Vienybės atstovas Chicagoje, tačiau kiti įsipareigojimai sutrukdė jam dalyvauti. Tai apgalvestaujant, čia yra skelbiamas Vienybės Chicago bendradarbių pasisakymas Liet. Enciklopedijos anglų kalba klausimu, skirtas anam pasitarimui:

I. Lietuviškoji Enciklopedija anglų kalba (LE) turėtų būti taikoma ne tiems lietuviams, kurie jau liovėsi ir dar tebesilauna vartoję lietuvių kalbą, ji turėtų būti taikoma Vakarų tautų intelektualiniams sluoksniams, asmenims ir mokslo įstaigoms. LE ilgiems laikams būtų Vakaruose visokerlopiu informacijos šaltiniu apie Lietuvą. Gal ji kartais prisidės prie nušėkimo tautos ir valstybės likimo.

II. LE anglų kalba leidėjas turėtų duoti progos visiems lietuviams prisidėti prie šio reikšmingo darbo. Ar redaktoriai su artimaisiais bendradarbiais, ar kokia specialia mokslininkų komisija galėtų išstudijuoti lietuvių problemas Vakarų tautose, kitų tautų panašius leidinius ir paskelbtų LE planą. Planas galėtų būti viešai diskutuojamas, o po kurio laiko pačios redakcijos ar Lituanistikos Instituto tvirtinamas.

III. LE leidėjas turėtų būti visuomenės efektingai remiamas. LE turėtų organizuoti rėmėjų būrelius, kurie rinktų prenumeras ir aukas. Būrelius galėtų organizuoti įvairios draugijos ir partijos, redakcijos ir t. t., tuo kiekvienas parodydamas, kiek jis konkrečiai prisideda prie LE leidimo. Surinktos aukos galėtų būti paverstos į prenumeras. Prenumeratos iš aukų turėtų būti perduodamos Lituanistikos Institutui, kuris pasirūpintų, kad LE atsirastų reikšmingosiose Vakarų tautų įstaigose.

IV. Mes manome, kad LE anglų kalba turėtų būti vienu iš reikšmingiausių išsivijos darbų. Todėl į jos išleidimą turėtų būti nukreiptos visų išsivijos politinių ir kultūrinių jėgų pastangos.

DAUG ATVYKSTA IŠ LIETUVOS

Kaip mus informuoja Walter Rask-Rasčiauskas, per jo Wide World kelionių agentūrą Chicagoje, iš Lietuvos atvyko ar atvyks nemaža lietuvių.

Gruodžio 21 d. į Chicago atskrido Elena Grigiskaitė, kilusi iš Mažeikių. Ji paskutinį laiką dėstė anglų kalbą Kauno universitete. Atvykėlė yra sesuo dr. Sofijos Šimoliūnienės, kuri dirba valstybinėje ligoninėje Monteno, III. Juodvi abi švenčių praleisti išvyko į St. Petersburg, Fla. Po atostogų dr. Šimoliūnienė grįš atgal į Monteno, III., E. Grigiskaitė liks Floridoje,

o kiek vėliau važiuos į Bostoną.

Taip pat Walter Rasčiauskas gavo pranešimus, kad iš Lietuvos netrukus išvyks Genovaitė Janušauskaitė (į Kanakakee, Ill.), Stančikienė ir kt.

Gruodžio 22 d. Chicago pasiekė Monika Verbiene, gyvenusi Medekšų kaime, Raseinių apskr. Ji atvyko pas savo vyrą Julijų Verbą, gyv. Bridgeporto liet. kolonijoje.

Šios atvykėlės savo namiškiams suteikė daug džiaugsmo ir buvo jiems geriausia Kalėdinė dovana.

E. TYL.

PASIŽYMI MOKSLE

Gediminas-Jurgis Mošinskis, Brazilijoje gyvenančių lietuvių veikėjų Mošinskių sūnus, šiuo metu studijuojantis Illinois un-te Urbanoje, yra priimtas į Tau Beta Pi -- inžinerijos studentų garbės draugiją. Pateikimas į šią draugiją yra pats aukščiausias laiptas, kurį inžinerijos studentas gali pasiekti.

Jaunasis Mošinskis Amerikoje yra apsisotojęs pas savo gimines, gyvenančias Ciceroje. Kalėdų švenčių metu jis viešį Los Angeles mieste, Kalifornijoje.

PATIKSLINIMAS

Vienybės Nr. 37 rašinėlyje "Paminėtas Čiurlionis" buvo atspausdinta, jog Čiurlionį liečiančią parodą Chicagoje surengė dail. Kazys Varnelis. Turėjo būti -- dail. Kazys Varnelis.

* Baltijos valstybių istorikai rusų kalba ruošia bendrą trijų tomų veikalą "Kova už sovietinę Baltiją 1941-1945 metais didžiųjų tėvynės karų."

Drobės įmonė Kaune, sakoma, jau gyvenime vartojanti naują principą -- tenkinti pirkėjus, ne planuotojus. Sako, jau gavo 350,000 rb. daugiau pelno, kurį suvartojo algoms pakelti. Tiesa, neteko darbo 6 darbininkai.

A. Ružancovas...

Atkelta iš 4 psl.

TIK ŠIMTINĖ
PRENUMERUOJA
KNYGŲ LENTYNĄ

Knygų Lentyna turi apie 100 prenumeratorių. Apie tiek pat egzempliorių tenka siuntinėti "valdžiai" ir lietuvių spaudai laisvame pasaulyje, apie 100 egz. gauna mokslo įstaigos (bibliogr. institutai, stambios bibliotekos). Ypatingai rūpinamės, kad KL būtų bibliotekose tų šalių, kur buvo ar dabar yra susikūrusios lietuvių kolonijos.

Nuo 1948 m. iki šiol išleista 140 KL numerių, iš viso 1337 puslapis. Buvo mėginta laisvinimo veiksnis sudominti jiems specialiai rengiamu Periodikos straipsnių rodykle -- dokumentacijos žiniaraščiu, kuris rodėsi 1962-1962 metais (išleista 25 numeriai, surašyta apie 3500 str. pavadinimų). Bet vėliau negauta tam reikalui paramos, Religinio turinio žurnalo redakcijų reikalams buvo leidžiama Laisvojo pasaulio liet. periodikos religinių straipsnių rodyklė, kurią parėmė T. T. Jėzuitai ir metodistai. Iki šiol išleisti 24 numeriai su apie 3200 str. pavadinimu. Šis leidinys dėl mano ligos kurį laiką neišėjo, bet jo leidimą atnaujinsiu 1966 m. pradžioje.

Taip pat buvo leista įvairių pobūdžio bibliografijoms skirti mažo tiražo leidiniai, spausdinami ant plono popieriaus per kalkę. Siuntinėjami juos kai kurioms mokslo įstaigoms ir suinteresuotiems mokslininkams ar rašytojams. Kai kurie iš jų buvo perspausdinami Aukose, Tautos praeityje, Aukoje, LKMA metraštyje.

Kas gi buvo šio darbo rėmėjai? Į tai Ružancovas -- užanec atsako:

Netruko man rėmėjų praeityje. Jų dalis jau ilsisi ramybėje. Tai gr. kat. Vyskupas Kir-Petras (taip pat žinomas kaip Pranciškus Bučys) MIC, profesoriai, daktarai -- Vaclovas Biržiška, Steponas Kolupaila, Kazimieras Pakštas, ministras Povilas Zadeikis, gen. konsulas Jonas Budrys, Kazys Grinčius, kun. Antanas Mešlis, SJ.

Iš gyvųjų ypatingai minėtini: dr. Jonas Balys, Česlovas Gincevičius, Balys Jacikevičius-Varūnas, Vladas Lišauskas, konsulas Anicetas Simutis, dr. Alfonsas Sešplaukis-Tyruolis, kurie savo straipsniais paįvairino iš esmės sausą bibliografinį žiniaraštį.

Materialiniai parėmė: dr. kun. K. A. Matulaitis, MIC, ALTas, VLIKas (prel. M. Krupavičius) pasirūpinus, leides Knygų Lentyną 1951-1955 metais), JAV Liet. Bendruomenės Kultūros Fondas (leides KL 1956-1957 metais ir dabar nuo 1964 metų) spaustuvininkas Vytautas Saulius (KL leidėjas 1960-1963 metais), spaustuvininkas Vladas Vijeikis, išleides 1964 metų KL pirmąjį numerį.

DUOKLĖ GUDAMS

Be darbo lietuvių bibliografijos srityje, A. Ružancovas-Ružanec nepamiršo ir savo (gudų-baltarusių) tautos reikalų. Čia jis išleido 8 leidinių: 2 vertimai į lietuvių kalbą ir periodinių leidinių bibliografijos.

LBT vedėjas ir KL redaktorius norėtų iš lietuvių visuomenės išgirsti nuomonę

dėl KL ateities: ar ji tikrai lietuviams naudinga ir reikalinga. "Gal būt tik man, Lietuvoje bibliografinį darbą pradėjusiam 1922 metais, ji atrodo tokia brangi, o kitiems gal nebereikalinga," sako jis.

Baigiant, norisi paminėti LBT adresą, kuriuo reikėtų nukreipti prenumeras Knygų Lentynai, aukas, leidinius, pastabas ir kt. Štai, jis: Lithuanian Bibliogr. Service, 1132 N. Walnut Street, Danville, Ill. 61833.

Reikia palinkėti nenuilstamam LBT vedėjui Aleksandrui Ružancovui-Ružanec, kad jis dar ilgai nepasitrauktų iš šio darbo, nes yra žmonių, kurie jo pastangas vertina ir jomis džiaugiasi. Su didesne knygu bei laikraščių leidėjų ir lietuvių visuomenės talka ir parama Lietuvių Bibliografinė Taryba galėtų atlikti savo uždavinius dar kruoščiau ir sklandžiau.

* Kauno Politechnikos institutas pradėjo statyti elektroninį mikrovariklį, kurį išstatys 1967 metų pasaulinėje parodoje Kanados Montreale.

* Alytuje 1965 metais įrengta 461 vestuvės, 387 gimimai.

* Vyžonų parapijos, Panevėžio rajono žemė paskirstyta į 4 kolchozus ir 1 sovchozą. Veikia 9 pradinės ir 1 vidurinė mokykla. Jose mokosi 625 mokiniai. Žmonės turi 135 motorciklus, 49 televizorius ir 6 automobilius.

Lietuviai Ašvokutai

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. AP 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

Skaniausia lietuviška
duona gaunama
**SILVER BELL
BAKING CO.**

A. RADZIUNAS, Sav.

PYRAGAI VEDYBINIAMS
IR KITOKIEMS POKYLIAMS

Pristatome į namus
prašome telefonuoti:
STagg 2-5938

36-40 Stagg Street
Brooklyn 6, N. Y.

GERIAUSIAS

Insurance ir Real Estate

PATARNAVIMAS PAS

John Orman Agency

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas Virginia 6-1800

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukstys in 1886, is published weekly (in June, July and August - bi-weekly), by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone APplegate 7-7257. Editor: Salomeja Narkeliunaite; Managing Editor: Valerie Tysliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three week's notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

Mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Prieš 79 metus to meto Amerikos lietuvių intelektualinėje sostinėje — Plymouth, Pa. brendo vienas mūsų tautinės dvasios ugningųjų įtampos momentų, išsprendęs laikraščio Vienybės Lietuvosninkų įkūrimu, kuris ir šiandien eina Vienybės vardu. Po to suorganizuota ir lietuvių vienijanti draugija — Susivienijimas, dabar gyvenęs dviem pavidalais — SLA ir SLRKA. Žmogaus dvasia yra sudėtingas ir paslaptingas dalykas. Tą patį galima pasakyti ir apie tautos dvasią. Kaip dažnai ji žygiuoja vokiečio filosofo Hegelio "Dvasiai Absolutui" nustatytu keliu: prieštaravimuose paryškinant tiesą!

Ano meto Amerikos lietuvių visuomenę sudarė apie 30 tūkstančių apyjaunių, beraščių ar mažaraščių Lietuvos valstiečių-žemdirbių, kurie naujame krašte pasirinko duoną pelnytis vietą ne Amerikos žemės ūkiuose, bet pramonėje, todėl ir apsigyveno ne kaimuose, bet miesteliuose. Tirschiausia jų buvo bene Luzerne apskrityje, Pensylvanijos valstybėje. Tiesioginiai jiems vairavo pirštais sušalintomas šilumos šiltesniųjų, kurių tarpe jau buvo ryški įtampa, pagrįsta prabundancio lietuviškojo nacionalizmo kaitinama tautybe ir tokio pat karščio katalikybe, dažnai lenkuojančia. Pirmosios srovės vadu buvo Aušros būrelio vyras, Maskvos universiteto ir rusų lenkų socialrevoliucionierių organizacijų auklėtinis Jonas Šliūpas, apsigyvenęs New Yorke. Antroji srovė ryškiau vadų, be kelių kunigų, neturėjo, tačiau buvo gausiausia, nes Amerikoje apsigyvenantieji Lietuvos valstiečiai visi buvo stiprūs katalikai, kad ir nevisai stiprūs tautiniu susipratimu. Paklausti "iš kur?", dažnai atsiliepėdavo: "iš Polščos."

Nenuostabu tad, jei "polščotakai" niršo prieš Šliūpo nuo 1885 metų liepos 2 d. New Yorke leidžiamą Lietuvišką Balsą, ypač, kai Balsas, nors lietuviškas, dažnai prabildavo it "bedieviškas," nepritariąs Liublino unijos Lenkijai. Ano laikotarpio žmonių mūsų visuomenėje veikė nėra. Pirmutinis Vienybės raidžių rinkėjas ir administratorius — Mikas Alyta mirė Waterburyje 1938 m. Jis buvo paskutinis iš pirmųjų vienybininkų. Anų laikų veikėjai nepaliko laiškų, užrašų, atsiminimų ar leidinių. Nėra net archyvų. Tokiu būdu, įvykius giliau nušviesti šiandien nelengva. Tačiau, rodos, aišku, kad Vienybė Lietuvosninkų buvo įkurta (tarp kitų sumetimų) ir tam, kaip leidėjai vietos amerikiečių laikraščiu pranešė: "To heal the differences that have arisen between the Lithuanian and Polish races by the New York publication of the same character edited by Mr. Sliupas."

Lietuvių-lenkų "differences" Vienybė Lietuvosninkų neužgydė, nes Liublino unijos idėjoms istorijoje jau nebebuvo atities. Tai lenkams pareiškė Šliūpas savo 1887 m. išėjusioje lenkų kalba knygelėje "Litwini a Polacy." Jis sušuko: "Litwa chce być niepodległa! "Paskutinis stiprus

Tęsiama 7 psl.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

NEKALBĖK NETIESOS!

Kalėdų proga svietelis rodo savo gerumą -- tik suokla kiekvienas kuo meilingiausius linkėjimus į visas keturias puses. Žinoma, dorybėmis žmogus darosi panašus į Dievą. Gaila, kad šventės praeina ir iš to viso nusiteikimo mažai kas belieka.

Labai gražu, kad Kalėdų proga net hekriskščionių bizniai -- ir tie visokiomis technikos priemonėmis tik groja, tik gieda, stotais ir plonais balsais garbina dieviškąjį Kūdikėlį. Tik kam nuo veidmainavimo apšleikšta širdis, tas atranda kažkokį šventąjį šventąjį Season. Bet ir Season sveikinimai nei vieno neatleidžia nuo pareigos visokiais niekais pačiam apsipirkti ir kitus apipirkti. Iš tokio nuotaikingo Kalėdų vaidinimo, vovdevilio, pasitrauksime ir pakalbėsime apie melagius, ne kokius tolimus, o mūsų lietuviškuosius.

Verčiame lapą po lapo kokio katalikiško dukartsavaitinio. Mielai jame rašoma apie tokius dalykus, kaip Vaškeli ir kitų panašų paskaitos, apie prof. J. Kubilių lietuvių tarpe, apie Vladimirovą draugystėje su išsviais ir t. t. Apie tokius dalykus rašyti jau susikūrė, pasakyčiau, savita maniera. Vienokiais ar kitokiais būdais surinkamos apie įvyki žinios, o paskui surinktoji medžiaga papildoma pramanytais faktais ir visa tai perduodama su pastyčiojimo ir suniekinimo prieskoniu.

Tenka šauktis Dievo prisakymo "Nekalbėk netiesos!" ne dėl kritikos baimės, bet dėl spaudos skelbimo netiesą, nesiskaitant su jokiais moralės normomis. Tai nėra kritika, kai Vaškeliui prikišama Vilniuje ėjus pas Šniečkų ir prašius malonų savo studijuojančiam broliui, kai tas nei pas Šniečkų ėjo, nei studijuojantį brolių turi, o be to, Vilniuje nueiti pas Šniečkų (žiūrint, kokiu reikalu), ar turėti brolių studentą nėra doram žmogui joks pažeminimas.

Su priemonėmis nesiskaitančios spaudos apseiliotieji taisyti kaip kas išmano: vienai rašo tam pačiam laikraščiui pareiškimus, kiti aiškinaisi Vienybėje, tretį skriaudą nutyli.

Vien tik nepatinkamą asmenį supurvinti ir palikti ramybėje melagliams neužtenka. Vienai fabrikuoja kaltinimus, o kiti jau šaukia nori žinoti, kada tas tariamas nusikalteilis pasitrauks iš visuomeninių pareigų ir t. t. Ir tokios akcijos įžūlumas stebina dar ir tuo, kad ji daroma lietuviškojo patriotizmo vardu, nors tai tėra patriotizmo išniekinimas.

Ryšių sūfauta klausimas darosi vis didėjančia išsivijios aktualija. Jei šis klausimas būtų be tautinio pagrindo ir juo būtų sulnteresuoti tik pavieniai tautos atplaišos, tai tokio nepopuliaraus reikalo išsivijoje niekas nepajęgtų suaktualinti. Ligi šiol tariamieji patriotai daugiau ar mažiau sėkmingai ryšių šalininkams dalino bolševikų, rusų padlaižių, išdavikų ir kitokius panašius ti-

tulus. Vai ne rusų ir ne bolševikų meilė (juos mylėti draudimai mažiausiai sėkmingi), bet visai kitos priežastys verčia išsivijieškoti kello į tautą. Kas tik sugeba giliau išvegti, tas jau seniai supranta, kad ligšiolinė laisvinimo taktika tetinka trumpoms laikotarpiais, kovoms trunkant vienus kitus metus. Bet kai be didesnių pasikeitimų praėjo jau daugiau kaip dvidešimt metų, o ateity be pasikeitimų žada praeiti tiesiog nežinia kiek metų, tai trumpų laiko distancijų apskaičiavimai netinka. Kuo toliau, tuo labiau tėvynės vaizdas blykšta, ji pasidaro tik sentimento ir deklaracijų objektu, išsivijų sąmonė netenka realumo. Jaunoji karta neturi svarbiausios į tėvynę traukiančios jėgos -- neturi tėvynės atminimo. O iš senųjų jau retas pats tebetiki savo grįžimui į laisvą tėvynę. Kuo toliau, tuo labiau tėvynės laisvinimas išsivijai lieka nereikalingu. O kai išsivija atsaisako teirautis, ko siekia tėvynėje palikusi tauta, tada ir turime laisvinimo veiksmų akligatvį išsivijoje. Melu, intrigomis, įtarinėjimais, neapykanta -- su šitokiais ginklais vykstanti procesą galima tik prilaikyti, o ne sulaukyti. Proceso prilaikymas tėvynėi nėra naudingas. Tai štai -- ne iš nuotaikų, bet iš tikrovės eina išvada, kad apgallėtinais susenęs ir nurzgas, trumpomis laiko distancijomis paremtas veikimas patriotizmu dangstosi nepagrįstai.

Aš noriu atkreipti dėmesį į tai, kad laikraštyje paskelbto melo atitaisymas kokiu trumpu pareiškimu neatitaiso to įspūdžio, kurį melas padaro. Melas sklinda plačiai, nes jis yra sensacija, o atitaisymas pasiekia tik dalį suklaidintu. Intensyvus neva patriotizmo pamušto melo dėka dar vis nesunkiai rasti tautiečių, tebemanančių Vienybę esant komunistiniu laikraščiu.

Nekalbėk netiesos!

Išsiaiškinę tarpusavio ginčus, dar turime maris darbų, reikalingų ir mūsų tautai ir Lietuvai. Ne visi yra geros valios patys, kurie apie gerą valią nukalba.

PAKLUSNUS JAUNIMAS

Neseniai išėjo 1965 m. 11 nr. Jėzuitų leidžiamas turiningo žurnalo Laiškai Lietuviams. Tarp ko kita čia paskelbti Jaunimo kongreso rengėjų pasisakymai. Kaip žinome, Lietuvos Bendruomenė 1966-ųjų metus nutarė vadinti Jaunimo metais. Jau pamename, kaip vienai metal buvo pavadinti Mairomio, kiti -- Donelaičio metais. Tai labai pigus ir patogus žymių įvykių minėjimo būdas. Nuo tų metų nei Donelaičio, nei Mairomio atminimams nei kiek švieslavo nepasidarė. Atrodo, su Jaunimo metais taip blogai nebus. Prie dainų šventės Chicagoje jau beveik priderintas Jaunimo kongresas.

Jaunimo kongreso rengėjų pirmininkas A. Zaprackas sako, kad jaunimas "turės progos išdiskutuoti tolimesnę lietuviškos išlaidkymo galimybę, politinę padėtį ir turės suderinti visuose kraštuose tolimesnę veiklą."

Tęsiama 7 psl.

MUMS RAŠO

LAISKAS REDAKCIJAI

Naujajame Pasaulio Lietuvos 19 numeryje yra str. "Dėl bendradarbiavimo su okupuota Lietuva." Jame prirašyta visoko apie pas mane buvusį pokalbį su prof. J. Kubiliu ir pridėta:

— Tai balsas lietuvių komunisto, atstovaujančio sovietinei pažūrai ir kultūrai.

Turiu pareikšti, kad tai, ką parašė, nebuvo balsas pas mane buvusio "lietuvių komunisto." Tai tėra balsas piktavali Darbininko reporterio. Pasaulio Lietuvos tebekartoja Darbininko išrastą politruką, o įr visą pokalbį atpasakoja, nudažydamas savomis spalvomis. Melais ir insinacijomis galima tolli nujoti, bet nėra galimybių laimėti.

Kad melagingi gandai sklinda, klaidina žmones ir apmeluotiems sudaro nemalonumą, matyti štai iš tokio atsitikimo. Vakar man telefonu skambina vienas pažįstamas. Klausia, ar tikrai pas mane su prof. J. Kubiliu ne-

buvo politruko? Tada aš jam paaiškinau, kad tas agentų neatpažintas žmogus pas mane nebuvo joks politrukas, o padorus senasis ateivis lietuvis tokiu tai vardu ir pavarde. O pagaliau, sakau, paskambink A. Balliūniui, kuris su J. Muloku ir P. Gaučiu drauge išvežė prof. J. Kubilių į viešbutį, išvežė vieną be jokio palydovo.

— Tai gerai, -- sako mano pažįstamas, -- vadinasi, aš laimėjau.

— Ką laimėjai? -- pasiūdomavau. Mat, sako, mes buvome čia sukirtę lažybų iš šimto dolerių. Atsirado žmogus, kurs lažinosi, kad Darbininke buvo parašyta tikra teisybė.

Gerai, sakau, atsiimk šimtą. Ir kai anas skaičius ptingus, vis primink Darbininko reporterius!

O dabar rimtas klausimas viesteis užpuolikams: jau keli metai palaikau kultūrinius ryšius su Lietuva; sakykite, kur lietuvių laisvės kovai jau esu pakenkęs? Tai būtų labai svarbu žinoti, nes aš esu už

laisvą nepriklausomą Lietuvą.

Ir dar vienas paklausimas: nuolat esu apjuodinas; sakykite, kam tai naudinga?

Pasaulio Lietuvos cituoja V. Kudirką ir jį pristato maždaug tokiu būdu kaip prisistatomas gimnazistams. Matyt, redaktorius nėra susipažinęs su rinkiniu "Bibliotekininkystė ir bibliografija" II (Vilnius, 1963 m., 344 psl.), ten yra įdomus D. Būteno str. "Nauja dokumentinė medžiaga apie V. Kudirką." Čia matome ne stačokišką deklaratorių, bet lankstų kovotoją.

JUOZAS KREIVĖNAS

* Vilniuje dvi dienas vyko genetiku suvažiavimas, kuriame dalyvavo 200 biologijos, medicinos, net filosofijos mokytojų. M. Natkevičaitė-Ilynauskienė skaitė paskaitą apie Mendelį, kas rodo, kad ir Lietuvoje jau atsikratoma nuo Lysenko "asmens kulto." Paskirtas pateikė: J. Slavėnas, L. Rasteikienė, L. Pabrėžaitė, J. Dagys, A. Mačionis, V. Girdzijauskas ir kiti profesoriai.

STEBĖTOJO PASTABOS

Lietuvos Diplomacijos šefas Stasys Lozoraitis, nors sakoma, yra ir prityręs politikas, bet ir jis kai kur elgiasi kaip jaunuolis. Štai, pvz., savo kalboje, kurią jis, kaip šefas, sveikino lietuvius Tėvynėje ir užsieniuose N. Metų proga, jisai, kalbėdamas apie jaunosios kartos veiklą, sako: "Kaip tik jauni žmonės suruošė lapkričio 13 d. didžiausią iš ligšiol buvusių demonstracijų už Lietuvos laisvę -- susirinkimą New Yorke ir eiseną į Jungtines Tautas, kuriuose dalyvavo dešimtys tūkstančių žmonių."

Atrodo, ir gerbiamam Diplomacijos šefui tiktyta pastaba, kurią žygininkams New Yorke Liet. Prekybos Rūmų pobūvyje priminė VLJK pirmininkas Vaclovas Sidzikauskas, ir būtent, tai, kad "parako iš naujo nereikia išradinėti," kas reiškė, jog nereikia pamiršti praityje nuveiktą darbą.

Dėl šefo Lozoraitio tvirtinimų, tai yra šitaip: nei tai buvo didžiausia "iš ligšiol buvusių demonstracijų," nei joje dalyvavo "dešimtys tūkstančių žmonių." Kam paraka išradinėti iš naujo? (Panašios pastabos tikty ir Liet. Atst. Washingtono J. Kajeckui.)

Didžiausia demonstracija už Lietuvos laisvę (Gaila, kad šefas to nežino) buvo metais anksčiau. Tai buvo Lietuvių Diena Pasaulinėje Parodoje 1964 m. rugpjūčio 23 d. Singer Bowl stadijone, kur dalyvavo 16,000 asmenų.

Brooklyno tėvų pranciškonų leidžiamas Darbininkas, atrodo, turi labai gerus redaktorius, kurie, net patys nedalyvaudami, susitikimus ar pobūvius geriau aprašo už juose dalyvavusius. Tai, mat, koks XX amžiaus išradimas! Visoie tokių aprašymų serijoje yra ir net pirmajame puslapyje įdėta (be parašo, tai, suprantama, paties redaktoriaus) žinia apie dr. Levo Vladimirovo paskaitą New Yorke Lietuvių grupei. Iš tos paskaitos Darbininko redaktorius padarė tikrą mišrainę, o kad geriau jo skaitytojai tikėtų, jisai pristato prelegentą kaip Sovietų Sąjungos pareigūną Jungtinėse Tautose. Ir dar: "pirmos sovietinės okupacijos metu buvęs kadru viršininkas, pabėgęs į Maskvą, o antroje okupacijoje dirbęs Vilniaus bibliotekoje."

Asmuo, kuris paskaitoje nebuvo, galėtų ir patikėti Darbininko redaktoriaus atpasakojimui, bet, jei jis skaito kitus laikraščius, galėtų tuojau pagauti melagį. Pirmiausia, dr. Vladimirovas nėra koks "Sovietų Sąjungos pareigūnas Jungtinėse Tautose." Taisai postas Sovietų Sąjungai nepriklauso. Į jį parenkami kandidatai iš visų Jungt. Tautų narių kraštų. Konkursiniai egzaminai buvo praversti visur, ir dr. Vladimirovas išėjo laimėtojas ne todėl, kad jis yra iš Sovietų Sąjungos. Kitas dalykas -- Vladimirovas niekadęs nebuvo "kadru viršininku."

Jisai yra buvęs kadru viršininko pavaduotoju, o kadru viršininku buvo J. Vilkaitis, dabartinis Bostone išeinančio Keleivinio redakcijos narys. Darbininko redaktorius šitai galėtų žinoti. Trečia -- Vladimirovas ne tik "dirbęs Vilniaus bibliotekoje" (tai galėtų sugestionuoti, kad gal jis kurioje nors jų grindis šlavė), bet jis yra buvęs Vilniaus universiteto mokslinės bibliotekos direktorium. O kad ta biblioteka datar savo lituanistika yra pati turtingiausia visame pasaulyje ir kad prie to daug yra prisidėjęs dr. Vladimirovas, tai Darbininkas savo skaitytojams bijo pasakyti, nes tai jam nemaloni tiesa. Bet, tiesa, turbūt, yra tiesa -- maloni ji, ar ne.

* Atsiliepdamas į draugišką pastabą, kad Tėvynėje daugiau vietos būtų skiriama organizacijos reikalams, ne polemikoms su bolshevikų spauda, SLA organo redaktoriui išdidžiai pareiškė, jis ir ateityje verčiau polemizuos su Maskvos Krasnaja Zvezda, negu rašys SLA naudai! Gaila, kad 80 metų jubiliejų minėti besiruošiant organizacija, turėjusi savo laikraščio redaktoriais tokius literatūros žmones kaip Karolį Vairą-Račkauską, Kleofą Jurgelionį, Praną Bajorą, Stasį Vitaitį ir kitus, šiandien turi Roberto Musilio apysakos Žmogų be Nieko!

Tęsiama 8 psl.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 6 psl.

Kaip numatoma diskutuoti, paaiškina informacijos skyriaus vedėjas E. Vilkas: -- Į visus klausimus, kurie liečia okupuotą Lietuvą, bus atsakoma taip, kaip mūsų vadovaujantieji politiniai veiksniai pageidauja.

-- Ryšys su Lietuva jaunajai kartai turi gyvybinės reikšmės, -- pridėda vicepirmininkas V. Kleiza.

Jeigu gyvybinės reikšmės klausimu bus atsakoma taip, kaip senesni pageidauja, tai kas bus diskutuojama?

Laiminga mūsų išėvija, turėdama toki paklusnų jaunimą. Lietuviybė bus išlaikyta ilgus amžius, o jei reiks ir dar ilgiau! Gaila, kad tikrovė yra kitokia.

Post scriptum -- labai blogas išsireiškimas "vadovaujantieji politiniai veiksniai!" "Vadovaujantieji" yra neveikiamasis dalyvis, kuris pasako, kad ne veiksniai vadovauja, bet kažkas jiems vadovauja. Ar tai būtų tiesa? Mančiau, kad čia būtų geresnis toks išsireiškimas: "vadovaujantieji politiniai veiksniai." O gal jaunimo atstovai jau dabar tyčiojasi iš veiksnų, juos šaukdami ne vadovaujančiais, bet tik vadovujamais?

O dabar ... sensacija! Štai -- net ir toks paklusnus jaunimas negali įtikti. Būk Zaparackas "susitepė" pasikalbėjimu su prof. J. Kubiliu ir privalo dabar iš pareigų atsisaityti. Žinoma, ir visi kiti Chicagos ir New Yorke "susitepė" ar tai Kubiliu ar Vladimirovu tautiečiai neturi "teršti" švarios išėvijos avidės.

Ypač susijaudino centro valdyba ir Smetona su Ramanausku Clevelande.

Deja, ponai, susirūpinkite, ar jūs patys amžiams neatsiskiriate nuo lietuvių tautos. Kuo toliau, jūsų "teismai" darosi juokingesni ir niekingesni.

APIE GIMNAZIJAS

Kol jos gyvos, apie jas nėra žmonėse palinkimo daug kalbėti. Juk tai tik vaikų sambūriai, tos visokios gimnazijos Marijampolėje, Voroneže, Klaipėdoje, Vilniuje ir daug kur kitur. O jos, tos gimnazijos, lyg užkerėtos -- šiandien dirba, o rytojū mato. Maži žmonės išauga į didelius žmones.

Mūsų lietuviškosios gimnazijos stovėjo ir tebestovi Lietuvos sargyboje. Kai lietuviškoji dvasia gyva, ją stiprina net ir matematinės formulės.

VIENYBĖ, 1966 m. sausio 13 d.

VILNIAUS SENAMIESTIS

J. Kuzminskio grafika

JAUNIMO METAI

PRASIDĖJO
1965 METŲ
SPALIO 9 D.

Algis Zaparackas
PLJK pirmininkas

Jaunimo Metai prasidėjo Kanados Lietuvių Jaunimo Kongresu 1965 m. spalio 9 d. Toronte, Kanadoje. Kalendoriniais metais pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos paskelbti ištisi 1966 metai. 1966 metų sausio mėnuo yra pirmas jaunimo kalendorinių metų mėnuo. Ši mėnesį yra keliamas Jaunimo Metų prasmė, tikslai, svarba. Ruošiamasi Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui. Gvildenamos įvairios jaunimo problemos. Jaunimas traukiamas į aktyvesnę lietuvišką veiklą.

Pradedant Jaunimo Metus, apeliuojame į viso pasaulio lietuvių jaunimą, kviesdamas nepalūžti dvasioje, lietuviybėje ir kovingume. Pavergtos Lietuvos jaunimas ir visa tauta pareigoja ir laukia iš mūsų aktyvesnės akcijos.

Pirmiausia mes patys turime būti sąmoningi ir giliai persisukti tėvynės meile, turime suprasti jos išgyventas ir tebegyvenamas kančias. Turime pažinti, kas yra mūsų tikras priešas ir tikras draugas. Su priešu turi būti vedama energinga kova visais frontais ir visomis priemonėmis. Lietuvis jaunuolis kovoja su ginklu rankoje Vietnamė. Mes, būdami laisvame pasaulyje, turime išvystyti drąsą ir energingą laisvės kovą. Įvykdę vieną žygį į Jungtines Tautas, nesitraukime iš kovos lauko. To žygio tąsa tegul būna vykdoma per visus Jaunimo Metus. Turim būti budrus, nes okupantas ir jo tarnai dės visas pastangas Jaunimo Metuose mus suskaldyti, sumažinti Jaunimo Kongreso reikšmę. Jie bandys skleisti veikėjų tarpe įvairius gandus ir panaudoti kiršinimui spaudą.

Jaunimo Metų proga, teipiuos į visas lietuviškų laikraščių redakcijas, jejus ir profesionalus straipsnių rašytojus, prašydami būti oamcarais ir, dodant žinias apie jaunimą, pirma patikrinti jų autentiškumą. Kiekvienas neapgalvotas straipsnis gali pasitarnauti mūsų priešui, mūsų įsisiūbavusių veiklą gali susilpninti arba visai paralyzuoti.

Jaunimo Metuose neieškokim, kas mus skiria, bet ieškokim, kas mus jungia. Mus visus: tiek senus, tiek jaunus, jungia tėvynės meilė ir partizanų uždėta vienoda visiems pareiga. Tegul okupantas žino, kad jo dedamos pastangos mus suskaldyti yra bergėdžios ir kad laisvinimo kova bus vedama tol, ligi Lietuva bus laisva.

Jaunimo Metų ir Naujųjų 1966 metų proga, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komiteto vardu, sveikinu viso pasaulio lietuvių jaunimą ir linktu stiprios valios, darbštumo ir išvermės. Jaunimo Metų proga tenelieka nei vieno jaunuolio, jaunuolės, kurie nebūtų įsijungę į pavergtos Lietuvos laisvinimo kovą. Rimtai susikaupti ruoškimės Jaunimo Kongresui, skelbkim pasauliui okupanto Lietuvai daromą skriaudą, rinkime parašus po peticijom Jungtinių Tautų atstovams, reikalaudami Lietuvai laisvės. Vasario 16 minėjimo proga, rašykime savo vyriausybės memorandumus, reikalaudami išskelti Lietuvos bylą Jungtinėse Tautose. Talkininkaukim ir imkimės iniciatyvos laisvinimo ir lietuviybės išlaikymo darbe. Jaunimo Metų laike pasidarykime Lietuvos laisvės byloje ambasadoriais visame pasaulyje.

Mielas Jaunime, junkimės į Lietuvos laisvinimo ir lietuviybės išlaikymo darbą visa savo jaunatviška jėga. Tegul mūsų visų prote ir širdyse viešpatauja mūsų pasirinktas šūkis:

"Mūsų jėgos, mūsų žinios laisvai Lietuvai Tėvynėi!

ALGIS ZAPARACKAS, PLJK PIRMININKAS

1965 m. gruodžio 28 d.
Royal Oak, Mich.

Mes

Atkelta iš 6 psl.

unijos gynėjas -- maršalas Pilsudskis negalėjo niekaip įpiršti lenkams Lenkijos-Lietuvos-Ukrainos federacijos idėjos. Ji neturėjo pasekėjų nei lietuviuose nei ukrainuose. Tačiau, prieš 79 metus prieštaravimuose gimė tiesioji tautinė idėja -- kovoti ir vesti lietuvių tautą prie kultūrinio ir politinio apsisprendimo. Ta idėja įsilybininkai šiandien ir gyvena.

Grupė Hartfordo lietuvių, kurie buvo atėję pažūrėti lietuviškų filmų Liet. Piliesių klube, kuriam dabar vadovauja K. Vaitaitis. Iš kairės: Vienybės bendradarbis W. Chase, K. Vaitaitienė, Maželaitis, J. Žemgulys su žmona, J. Kackus.

Laikraščiai ir žurnalai iš Lietuvos

EDVARDAS ŠULAITIS

Tie, kurie nuoširdžiai domisi Lietuva: jos žmonėmis, dabartinėmis problemomis, tenykštėmis gyvenimo apraiškomis, negali apsieiti be spaudos iš tėvynės. Be abejo, iš ten atėjusią spaudą reikia mokėti "skaityti," tačiau šis vidutiniškai išsilavinusiam, sveiko garbavimo žmogui nėra neperžengiama kliūtis.

Pagal naujausią 1966 metų Meždunardnaja Kniga katalogą, iš Lietuvos galima užsisakyti 10 laikraščių ir 20 žurnalų. Be to, galima užsiprenumeruoti ir Lietuvos Mokslo Akademijos leidinių 3 serijas. Visus leidinius galima užsiprenumeruoti per įvairiose valstybėse (jų tarpe JAV ir Kanadoje) esančias sovietinės spaudos platinimo įstaigas-parduotuves.

Kataloge įrašyti periodinių leidinių iš Lietuvos sąrašas beveik visi yra lietuvių kalba. Iš 10 laikraščių 8 yra lietuviški, 1 lenkiškas ir 1 rusiškas; iš 20 žurnalų -- 17 lietuviškų, 2 rusiški, 1 lenkiškas. Mokslo Akademijos leidiniai yra spausdinami dviem kalbomis; lietuviškai ir rusiškai (straipsniai rašyti lietuviškai turi santraukas rusiškai ir atvirkščiai).

Lietuviškų laikraščių sąrašas randame: Valstiečių laikraštį, Komjaunimo Tiesą, Lietuvos Pionierių, Literatūrą ir Meną, Sportą, Tarybinį Mokytoją, Tėvynės Balsą ir Tiesą. Visi šie laikraščiai, išskyrus Tėvynės Balsą, pirmoje eilėje yra skiriami Lietuvos gyventojams. Tik Tėvynės Balsas yra skiriamas užsienyje gyvenantiems lietuviams ir pačioje Lietuvoje jo užsiprenumeruoti negalima. Beje, nemaža užsienyje gyvenančių lietuvių jį gauna nemokamai.

DAUG GEROS MEDŽIAGOS SPECIALISTAMS

Žurnalų sąrašas yra platus ir jame daug naudingų leidinių įvairiems specialistams. Štai, gydytojai ir gydymo personalas turi savo srities mėnesinį leidinį Sveikatos Apauga (kaina 5 dol. metai); mokytojai, be laikraščio Tarybinis Mokytojas, turi

ir mėnesinį žurnalą Tarybinę Mokyklą (3,50 dol.); daržininkai, gamtininkai ir ūkio darbuotojai turi atskirus savo sričių žurnalus: mėnesinius -- Mūsų Sodai (3,50 dol.) Mūsų Gamta (4 dol.), Žemės Ūkis (3,50 dol.).

Iš kultūrinio pobūdžio žurnalų pažymėtini: Kultūros Barai (12 numerių už 1,80 dol.) ir Pergalė (12 numerių už 4,50 dol.) Mokyklinio am- vaikams yra gražus žurnalas Genys (12 numerių -- 1,20 dol.), gimnazistams -- Jaunimo Gretos (12 numerių -- 2,20 dol.), iš iliustruoto pobūdžio žurnalų neblogai atrodo 2 kartus per mėnesį išeinantis Svyturys (4,50 dol.).

Leidinius užsiprenumeruoti galima asmeniškai ar per paštą įvairiuose Amerikos miestuose esančiose sovietinės spaudos agentūrose -- parduotuvėse, kuriose taip pat galima įsigyti ir knygų lietuvių kalba iš Lietuvos. Neturėdami tikslo čia jas populiarinti, bet tik grynose informacijos dėlei, duodame vieną tokios agentūros adresą. Tai -- Cross World Books & Periodicals, Inc., 333 South Wacker Drive, Chicago, Ill. 60606. Šioje įstaigoje dirba ir vienas lietuvis -- spaudos darbuotojas (dienraščio Draugo ir kitų laikraščių bendradarbis bei skautų veikėjas) -- Jonas Dainauskas. Jis savo tautiečiams pasiūlo stengia mielai patarnauti spaudos ar knygų iš tėvynės gavime.

Kiek teko girdėti, jau nemaža tautiečių Amerikoje prenumeruoja vieną ar daugiau periodinių leidinių iš Lietuvos. Kai kurie tai daro smalsumo sumetimais, o kiti -- studijų reikalais.

Nežiūrint kokių tikslu Lietuvos spauda būtų skaitoma, jos sekimas nėra žalingas dalykas, nes ji padeda neatitrūkti nuo toli pasilikusios tėvynės. Juo daugiau tautiečių ją skaitytų, juo būtų geriau.

Tie, kurie nori nusisėpsoti, gali skaityti Šluotą (24 numeriai už 2,80 dol.). Be šių, dar galima gauti: Mokslą ir Gyvenimą, Mokslą ir Techniką, Komunistą, Tarybinę Moterį, Ekraną Naujienas.

ORO PAŠTU IŠ VILNIAUS

Visi laikraščiai yra siunčiami tiesiai iš Lietuvos oro paštu be atskiro primokėjimo. Pavyzdžiui, dienraštis Tiesa (300 numerių metuose) kainuoja 4,50 dol.; 3 kartus savaitėje pasirodantis Sportas -- 3,50 dol. Laikraščiai New Yorką pasiekia per 3-4 dienas. Žurnalai siunčiami paprastu paštu ir jie Amerikon pristatomi maždaug per mėnesį laiko.

Lietuvoje išleista žymiai daugiau laikraščių ir žurnalų negu jų randame įtrauktų užsienyje užsiprenumeruoti galimų sąrašą. Yra teigiama, jog užsienį yra išleidžiami tik tie periodiniai leidiniai, kurie yra skirti visai Lietuvai, o ne kuriam jos miestui ar daliai. Pavyzdžiui, Vilniuje eina gana įdomus laikraštis Vakarinės Naujienos, arba Kaune -- Kauno Tiesa, bet jų užsienyje užsisakyti negalima.

Nepamirškite atnaujinti Vienybės prenumeratą!

Excitingly NEW!

GENUINE Amber GEM OF THE AGES

Necklace of Precious Amber Nuggets

See our exciting selection of Necklaces, rings, bracelets, earrings, pins, cuff links, charms and pendants.

AMBER GUILD LTD. 80-19 31st Avenue JACKSON HEIGHTS, N. Y. Tel. HA 9-5855

STEBĖTOJO PASTABOS

Atkelta iš 7 psl.

* Kun. J. Prunskis Drauge teisinasi dėl jam prikišamo veiksnų pastatytos geležinės sienos pralaužimo, kai jis prasiveržė prie paties Chruščevo, norėdamas gauti leidimą motinai iš Sibiro atvykti Amerikon. Klausia: "Ar nusikaltimas išlaisvinti motiną?" Aišku -- ne, bet nusikaltimas yra reikalauti sau teisės, kurios nepripažįsta kitielem. Išėjus lietuviui jo tauta yra motina. Ar tai nusikaltimas išėjus norėti, pavyzdžiui, išgirsti Vilniaus styginį kvartetą, laimėjusį tarptautinę dovaną rungtynėse Belgijoje? Ar tai nusikaltimas norėti, kad mūsų Čiurlionio ansamblis koncertuotų Vilniuje, kur 1939 m. tebuvo apie 2,000 lietuvių, o dabar 90,000? Kun. Prunskis, ir jo kolegos Drauge mano, kad tai kriminalas!

* Dvi galvos -- dvi išmintys: Ged. Galva Drauge rašo: "Penkovskio knyga yra svetimos rankos rašyta. Ji tegalėjo būti tik amerikiečių CIA ar kitos šnipų organizacijos prieglobatyje parašyta." Redaktorius J. Kardelis gi sprendžia: "Už knygą padėka priklauso vieninteliui žmogui: komunistui, sovietų karinės žvalgybos aukštam karininkui, karo herojui, sovietų maršalui ir generolui bičiuliui, Olegui Penkovskiu, kurį tik 1962 metais sovietai suėmė, neteisė ir sušaudė." Bet tai tik dvi nuomonės. Kaip ten tikrovėje yra, turbūt, dar negreit paaiškės.

* Poetas H. Nagys dalyvavo lietuvių studentų sąjungos suvažiavime Chicagoje ir sako: "Pirmukart laisvėje gyvenę studentai kalbėjo, svarstė ir domėjosi tiek labai apie Lietuvą." Tad kuo jie domėjosi ir apie ką kalbėjo pastaraisiais 25 metais?

* Prof. J. Balys Neo-Lithuanian metraštyje sprendžia:

Mes, išėjus, nutautimo maulino nesustabdysime. Tik tėvynėje kovoją mūsų tautiečiai išlaikys tautą gyvą. Jis gal nebus daugiau kaip 3 milijonai, bet ji bus gyva ir knygoje, kaip ir senuose istorijos dokumentuose.

* Teisininkas G. Balčiūnas vėl lietuviams primena svarbą turėti testamentą (ir juo palikti kai ką mūsų spaudai!). Sako: Kai žmogus turi turto, o miršta be testamento, palikimas tuojau "užšaldomas." Žmona, ar kitas artimėnis, turi kreiptis į teisumą paskirti administratorių, kuris palikimą vėliau pagal įstatymus padalins.

* Jei vietoje "kultūrinis bendradarbiavimas" ir "mainai" būtų visur sakoma "gilenis pažinimas," ar "asmeninis susipažinimas," gal būtų dalykas būtų prasmingiau suprastas?

* Lietuvos byla 1966 metus ižengia su bagažu, kuri 1 Naujuosius Metus nešėme kiekvienais metais per pastaruosius 25 metus: Amerikos viršūnių nepripažintą Baltijos valstybės užkartos politinės būklės. Našiausias nepripažintimo vaisius tai Lietuvos aukso užšaldymas, nes tai leido išlaikyti Lietuvos Atstovybę Washingtone, su konsulatais New Yorke ir Chicagoje ir kitas mūsų diplomatinės atstovybės. Be to užšaldymo Atstovybė būtų sušalusi prieš 25 metus. Anglija išaldė 33 ml. dolerių Baltijos turto, kuriuo "šildosi" Atstovybė Londone, bet anglams panido atgauti savo 45 ml. dolerių vertės turtą, bolševikų nusavintą Pabaltijy. Nuo 1959 metų tuo reikalu jau turėjo 37 posėdžius ir, jau pasirašę net konsuliarinę sutartį su sovietais. Jos smulkmenų mūsų veiksniai ir komentatoriai dar nepatyrė.

T H E

Tel. TAYlor 7-9842

Arlington

ONA IR JONAS VALAČIAI Savininkai

Restaurant

385 Arlington Avenue, Brooklyn 8, N. Y.

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS Duodami polaidotuviniai pietūs.

FRANAS BRUČAS Savininkas

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. Tel. VIRginia 6-9519

PRANAS BRUČAS

Iš Argentinos lietuvių gyvenimo

Argentinos Lietuvių Balsas sausio 6 d. laidoje rašo apie tai, kad visa Argentina žavisi Liutkevičiūtės trimfu moksle. Ji baigė gimnaziją periaisiais mokslo pažymėjimais visame Buenos Aires mieste.

Zulema Beatriz Liutkevičiūtė, gimusi 1948 metais, savo gabumais moksle "nušlavė" visas premijas.

Pradžios mokyklą ji baigė pirmąja. Buvo vėlavos nešėja (abanderada), o Valstybinę Komercinę Gimnaziją baigė ne vien kaip abanderada, bet geriausia mokslo pažymiais visoje sostinėje: 9,91 visus 5 metus. Šimtai laikraščių ir žurnalų pasipuošė Z. B. Liutkevičiūtės paveikslais, kaip gabiausios moksleivės ir geriausios mokslo kolegijų draugės.

Buenos Aires Prekybos Birža (Bolsa de Comercio) prieš tris metus įsteigė gabiausių komercijos srities moksleivių pagerbimo Fondą. Tas Fondas, iškilmingame akte gruodžio 22 d. įteikė 118 aukso ir 116 sidabro medalių geriausia baigusiems prekybos gimnaziją moksleiviams. Kalbas pasakė Fondo sekretorius dr. Alfredo Vercelli, komercijos mokslų baigusių sąjungos pirmininkas E. V. Tuculet, Biržos atstovas Juan Bautista Pena ir mokslo įstaigų bei visuomenės atstovai.

La Prensa ir kiti dienraščiai gruodžio 23 d. vėl patalpino Zulemos Beatriz Liutkevičiūtės paveikslą, T. V. davė kronikas iš minėto Fondo sekretoriaus priimant premiją. Liutkevičiūtė, gaudama Perita Mercantil garbės diplomą, gavo aukso medali, aukso įrašą, premiją "Angela Bernasconi" ir penktą virš pusės milijono pezų: Po 10,000 pezų mėnesiui penktų metų studijoms

Buenos Aires Universiteto ekonominių mokslų fakultete.

Prėmių įteikimo iškilmingame akte Biržos salėje dalyvavo daugybė mokslo ir spaudos žmonių. Iš lietuvių čia matėsi foto nuotraukas padaręs A. L. Balso leidėjas Pranas Ožinskas, Biržos pareigūnas stud. Rikardas Mušketas (susodinęs dalyvius ir įteikęs diplomus baigusiems), ALB leidėjo pirmoj eilėj pasodinti visų dėmesio centre esančios Zulemos B. Liutkevičiūtės tėvai, Komercinę Gimnaziją 1965 m. baigusi Veronika Žiukas, Industrinės Gimn. moksleivis Jz. Pulikas, stud. Rikardas Rudis, P. Gudelevičius ir kt.

Iškilmingam aktui pasibaigus Biržos salėje, apie 21 valandą, būrelis lietuvių aplankė Zulemą, jos seserį ir tėvus Liutkevičių bute, kur dalyvavo šiemet Perita Mercantil titulą gavusi ALC Ansamblio dalyvė Veronika Žiukaitė, industrinę chemiją studijuojantis ALC ansamblietis Juozas Pulikas, A. L. Balso leidėjai P. O. Ožinskas ir stud. Rikardas Rudis. Pasivažiinta, nusifotografuota ir pasidalinta įspūdingais akto, kurio centre buvo Zulema Beatriz Liutkevičiūtė, triumfališkai pagarsinusi gerą Argentinos lietuvių moksleivijos vardą.

Naujas visoje Argentinoje lietuvių vardą pagarsinusi Zulema B. Liutkevičiūtė turi už save vyresnę seserį Hildą-Olgą, kuri taip pat yra baigusi (su pagyrimu) komercinę gimnaziją.

Zulemos tėvas Kazimieras Liutkevičius iš Argentinos yra atvykęs 1927 m., o motina Ona Jackūnaitė -- 1928 m. Liutkevičių dirbo transporto sėndrovėje.

SIEMET VIENYBEI
SUKANKA 80 METŲ
AMŽIAUS

Sveikindamas Argentinos Lietuvių Balsą, -- seniausia Pietų Amerikos lietuvių laikraštį Pietų Amerikoje -- su 1966 metais, noriu pasidalinti mintimis apie seniausią pasaulyje lietuvių laikraštį VIENYBĘ, kuriai šiemet sukanka 80 metų, kaip ir man!

Velioniui poetui Juozui Tysliavai Vienybę leidžiant ir redaguojant, net ir buvę dypukai apsimokėdavo prenumeratą, arba pats redaktorius važinėdavo jas susirinkti. Gal dėl to jis ir gavo širdies priepuolį ir be laiko mirė. Jo žmonai Valerijai Vaivadaitei-Tysliavienei nuvežus jo sudegintus palaikus palaidoti Vilniaus Rasų kapuose, dypukai bandė VIENYBĘ sužaloti. Vienok VIENYBĖ turi daug bendradarbių ir rėmėjų kultūringų ir patriotiškų JAV lietuvių tarpe ir ji, nors materialiai sunkiai, bet tęsia leidimo darbą to laikraščio, kuriame bendradarbiavo dr. J. Basanavičius, dr. V. Kudirka ir visi šviesiausi lietuvių perėjo ir dabartinio šimtmečio, 80 metų minėjimas bus ir likimos sprendimas. Jei ne Tysliavienė su S. Narkėliūnaite, Širvydo ir Girnakalio talka, tai VIENYBĖ turėtų leisti patį JAV Lietuvių Bendruomenė. Įdevintą dešimtį įžengiantis laikraštis įrodo, kad lietuvių tauta ir išeičioje nėra tik dabar atsiradusi. Garbingas VIENYBĖS amžius privalo stiprinti visos mūsų tautos nuotaikas, priduoti pasiryžimo ir ištvermės!

ZIGMAS JANKAUSKAS

JOTGIS

LIETUVOS KONSULAS Anicetas Simutis kalba New Yorko Lietuvių Prekybos Rūmų pietuose sausio 9 d. Arlington restorane Brooklyne. A. Simutis yra tos organizacijos valdybos narys. Dešinėje matomi: Mildred Mitchell ir pirmininkas dr. J. K. Valtūnas, kuris šiame susirinkime pasiūlė steigti New Yorko lietuvių valdomą banką ir organizuoti lietuviškas kapines. Visi susirinkusieji Valtūno pasiūlymams entuziastiškai pritarė ir tais klausimais ateityje dar bus diskusijos.

E. STONYTĖ iš New Jersey kalba Liet. Prekybos Rūmų susirinkime. Ji turbūt yra vienintelė lietuvaitė, kuri moka kalbėti kintetiškai. Ji Prekybos Rūmų draugijai siūlė daugiau rūpintis prekybininkų reikalais, o ne politiką.

VERTYBIŲ PERVERTINIMAS

1927-1940 metų laikotarpyje kun. dr. Izidorius Tamošaitis rašė daug filosofinių straipsnių, kurių turinys vis sukėsi apie "vertybių pervertinimą" -- apie reikalą demokratiją pakeisti autoritetu, pilietines laisves -- valstybine tvarka ir drausme "susiklausymui", tautos valią -- valstybės gerove. Iš Iz. Tamošaitio filosofijos neteko gero Lietuvai neišėjo.

Dabar vienas iš dienraščių Draugo redaktorių -- Al. B. -- ėmėsi elementarinių krikščionybės vertybių pervertinimo, revaliacijos, kas akivaizdžiai pasirodė jo Kalėdiname editoriale "Mums būtino garbingo išdidumo metas" (1965, XII, 23 d. Draugas).

Elementariuose katechizmuose ir maldaknygėse išdidumas, puikybė, arogancija yra įtrauktas į septynių didžiųjų nuodėmių kategoriją. Argi gali išdidumas būti "garbingas"? Jei taip, tai ir godumas, pavydas, paleistuvavimas, persigėrimas gali būti "garbingi". Nuolankumas iki šiol buvo laikomas dorybe. Al. B. tą dorybę pavertė "nuolanklavimo" nuodėme.

Iki šiol Kalėdos buvo laikomos taikos švente ir tai ne iš kokios "mesčioniškos" tendencijos, o iš šv. Rašto, iš Evangelijos. Al. B. reikalauja Kalėdas pervertinti, nes taika -- tai miesčioniško "snaudulio" pilnybė, ir siūlo ne taikos, o neramumo linkę vienas kitam, o nera-

mumas -- tai karo stovis. Šiuo atžvilgiu Al. B. nėra originalus: Hitleris mokė, kad karas tautoms esąs reikalingas taip, kaip individams pirtis ar karšta vonia. Al. B. Kalėdų šventę "pervertina" į nerimą ir karą prieš diktatorių, bet ne prieš visus, o vien prieš totalistinius, kuriuos jis šėtonais vadina. Tuo tarpu ne visi totalistai yra tokie ryškūs šėtonai, pav., B. Mussolini, N. Chruščevas, Tito, Gomulka, o tokie kaip Trujillo (Dominikos resp.), Fr. Duvalier (Haiti) nėra totalistai, bet anaipol ne angeliški -- kruvini kaip Stalinas ir Hitleris. Ir nepasireiškę ateizmu, taigi neužsitarė "Dievo prieš" epitetą...

Bė to, šėtoniškumas reiškiasi ne vien "totalistinėse" revoliucijose, bet ir lygia dalia -- reakcijose, pav., Indonezijos komunistų teigtas perversmas spėjo nužudyti kelias dešimtis žmonių, o komunistų priešai -- mahometonų fanatikų bandos peiliais žudė tūkstančiais komunistų su visomis jų šeimomis ir tai tokiose salose, kur jokio perversmo nebuvo. Sudano arabai nekommunistai šimtais žudo negrus krikščionis. Kur tad to šėtoniškumo centras? Juk ne būtinai totalizme bei totalistinėj diktatūroj. Ir iš varpų lydinio kulkas ne vien stalinistai, o ir kaiseriniai vokiečiai krikščionys ir vėliau hitleristai, kurie bažnyčių neuždarinėjo, nors patys jų nelankė, o dujų kameras stei-

gė ir jose milijonus žmonių išžudė.

Jei pažvelgsime į istoriją tai pastebėsime, jog vadina mi kryžiaus karai buvo nukreipti prieš tikrojo Dievo priešus, prieš musulmonus; buvo norima išvaduoti iš jų šv. žemę -- Palestiną, bet tie karo žygiai prasidėdavo Europoj masinėmis nekrikėty žydų žudynėmis. Tokio švento karo dienraštis -- Draugas gėdžia Lietuvai vaduoti.

Kristus aiškiai įsakė: "Mylėkite savo priešus, gera darykite tiems, kurie jūsų nenkenčia, melskites už persekiojančius ir šmeižiančius jus" (Mat. 5-44). Al. B. ši evangelinį įsakmą pervertino į hitlerinį karą priešams. Dabartinis ateitininkų vadas dr. J. Girnius skelbia: "Meilė peržengia visas skirtybes." "Niekas krikščionius nėra mirtinis priešas. Jokio žmogaus nereikia baimintis: su visais privalu kalbėtis; šis krikščioniškas nusistatymas kultūrinį atvirumą pakelia į ekumeninį atvirumą." "kultūros kūrime lygiai visi dalyvaujame, todėl ir turime bendradarbiauti." Gal Al. B. dr. J. Girnius, ateitininkų vadui, taiko kaltinimą, kad "ne vienas iš katalikiško pasaulio nekarta ir aukštas žmogus nuolankiauja peili ir virvę nešančiam vadinamo kultūrinio dialogo vardu." O gal jis turi galvoj popiežius Joną XXIII ir Paulių VI... juk yra įsteigtas naujas sekretoriatas dialogui su ne-

tikinčiais, kuriuos Al. B. vadina šėtonais.

Kam tokia "šėtoniška" rūstybė ant to prof. J. Kubiliaus, kurs savo tautiečių kviečiamas dalyvavo salioniuose pokalbiuose? Ar verta iš salioninių pokalbių bei po buvį daryti tokį triukšmą spaudoje, gadinti popierių kovai su ramiais įvykėliais privačiuose butuose? Ar tai ne savo ideologijos silpnumo viešas rodymas...; jei ideologinis priešas pasikalbėjo su keliais inteligentais, tad ar tuo jis juos nustatė, nuteikė savo politikos naudai? Argi lietuvių intelektualų pasaulėžiūra, ideologija tokia silpnutė, jog užtenka kelių komunisto sakinių jai iš pagrindų pakirsti!

Krikščionybės jėga ir grožis yra ne išdidume, ne arogancijoje, o meilėje bei nuolankume. Tokie straipsniai katalikių laikraštyje kaip Al. B. "garbingas išdidumas" yra krikščionybės murzinimas, jos grubus tampymas ant "politinio kurpalio" -- ir tai vedamas žodis Kalėdų šventėms!

Kun. dr. T. Narbutas yra smarkus, veiklus antikomunistas, bet Kalėdiniam Tėviškės Žiburijui numerui parašė vedamąjį visai krikščionišką, be jokios pagiežos, be jokios neapykantos, be keiksmazodžių krikščionybės ne draugų adresu. Ir nekatalikinė Dirva Kalėdinį editorialą paskelbė ramų, krikščionišką. Argi tokiais straipsniais Draugas laimės šv. Grigaliaus ordeną?!

Rašo ANDRIUS LAPĖ

Pabaiga

Jis buvo gatvėkarių mechanikas. Jis atrodė susenęs, suvargęs. Po kurio laiko atėjo ir mano brolis Kostantas. Jis dėvėjo policininko uniformą ir gana gerai atrodė, bet ir jis tą vakarą mažai su manim galėjo būti, jo laukė tarnyba. Jis buvo apsiginklavęs lazda, kuria eidamas švytavo. Uniforma irgi išlyginta, puiki. Lyg ir truputį Amerika nebe tokia baisi rodėsi.

Mano pirmosios dienos Amerikoje

Rytojaus dieną brolis mane pirmiausia nusivežė į krautuve, apipirko, pradėdant apatiniais, baigiant skrybėle ir batais. Nuvažiavome į miesto pirtį. Čia už 5 centus mums davė muilo ir po rankšluostį. Karštu vandeniu, po dušu išsiprausęs ir naujutėlis rūbais pasipuošęs, brolis visus mano senus drabužius suvyniojo į pundeį ir įmetė į atmatų dėžę. Sako, Amerikoje niekas nieko neplauna ir nevalo, o vis perkasi naujus. Žiūriu -- jis šypsosi. Supratau jį juokaujant ir taip gi supratau, kad jam mano kaimiški drabužiai neatrodė verti taupyti. Iš čia į kirpyklą. Mane kirpėjas pasodino į aukštą kėdę ir mašinėle kad pradės varyti! Visus plaukus nuskuto, tik priešaky kiek paliko. Baisiai man tas nepatiko. Rodos, turėjo paklausti, kaip aš noriu, kad nukirptų. Paskum atvertė aukštelininką, visą išmullino ir visą nuskuto. Toks jo elgesys visai mane supykde. Buvau šiupinėjęs savo viršutinę lūpą ir žinojau, kad man išsilaikyti mušasi lauk, buvau galvojęs juos auginti, o

dabar nė ženklo, jų lyg nebūta.

Po visų "operacijų" išėjau iš kirpyklos lyg ir palengvėjęs. Ečiau tarytum kojomis žemės nesielekdamas. Jutaus amerikonas.

Taip mane išpuošęs brolis visą savaitę mane vežiojo po miestą, rodydamas man įvairias idomybes. Vedėsi ir į kiną, ir į teatrą, tik jis manęs savo bute negalėjo apgyvendinti, nes jis pats gyveno vienoje airių šeimoje, kurioje, man, nemokant dar angliškai, nebūtų buvę smagu.

Po savaitės brolis surado man pirmąjį Amerikoje darbą. Buvo liepos 4-oji ir aš turėjau stovėti ant tramvajaus stogo ir žiūrėti, kad jis nuo fajerverkų neužsidegtų. Jei užsidegtų, turėčiau tuoj užgesinti. O tų fajerverkų skrajojimo iš visų pusių ir aš akis išplėtęs išstovėjau ant to stogo iki 3 ar 4 ryto. Kada apstojų triukšmas, aš atsisėdau į kamputį pailsėti ir užmigau. Tik atėjęs kaž koks vyras mane prikėlė ir pasakė, kad mano darbas baigtas,

galiu eiti namo. Gavau po 10 centų už valandą.

Sekantis darbas buvo prižiūrėti 20 arklių ir 10 vežimų. Arklius turėjau nuvalyti, paliuobti, vežimus nuplauti. Darbo valandos nuo 6 vakaro iki 6 ryto. Septynios dienos savaitės. Per visus metus ne vienos laisvos dienos, Alga -- \$10. savaitėi. Tais laikais buvo vadinama didelė alga. Tai buvo 1907 metais New Yorke.

* Olandijoje išėjusi lenko prof. Lednickio knyga "Tolstoj between War and Peace" idomi yra didrusio rašytojo pažiūrų išsivystymu apie vienos rusų slėgiamąją tautą -- lenkus. Tolstojus pradėjo į lenkus žiūrėti kaip į pagyrūnus. Kitas didrusis rašytojas "Dostojevskis lenkų mirtinai nekentė, bet Tolstojus nuomonė šmė kitėti, nes jis įsitikino, kad didrusiškas nacionalizmas tautos dvasiai nėra sveikas. Apysakoje "Prisikėlimas" jis jau vaizduoja simpatingą lenką, politinį kalinį nekaltai mirti nu-teistą Lozinskį. Kitoje apysakoje, "Hadži Murat," Tolstojus pasmerkia caro Nikola- lojus I kerštingą ir žiaurį ranką lenkams, kurie sukilimais kovojo prieš didrusišką šovinizmą. Tolstojus simpatija 1830 metų sukilėliams lenkams ypač ryškiai apysakoje "Kodėl?" Gaila, kad šių dienų dirustuose bolševikuose nėra Tolstojaus pasekėjų!

LIETUVIAI KALIFORNIJOJ

* Los Angeles, Calif. -- Šv. Kazimiero parapija pradėjo savo sidabrinio jubilėjaus metus. Parapija įsikūrė 1941 m.

* 1965 metais Los Angeles šv. Kazimiero bažnyčioje pakrikštyta 34 kūdikiai, turėta 21 laidotuvės ir sutuokta 6 poros.

* 1966 METŲ SVARBESNIEJI PARAPIJOS PARENGIMAI:

Kovo 6. šv. Kazimiero Šventė. Banketas ir filmai iš parapijos gyvenimo. Nuo kovo 20 iki balandžio 3 -- jubiliejinės parapijos rekolokacijos. Veda Tėvas B. Markaitis. S. J. Birželio 19 šv. Kazimiero Parapijos 25-ųjų metų Jubilėjaus iškilmingas minėjimas. Pamaldos bažnyčioje ir koncertas Marshall High School auditorijoje. Spalio 30 Kristaus Karaliaus minėjimas. Lapkričio 20 šv. Kazimiero Parapijos bazaras.

* Lituanistinės mokyklos eg-lutė, įvykusi gruodžio 26 d. parapijos salėje, sutraukė daug publikos ir atnešė mažesniems daug šventiško džiaugsmo. Rengėjai nusipelnė visų pagarbos ir padėkos, o ypač mokyt. O Razu-tienė.

* Lietuvos archyvuose, sakoma, jau sutelkta apie 300,000 liaudies dainų, 57,000 pasakų ir 190,000 mišalių bei patarlių. Dalis bus atspausdinta penktuose tomuose.

PROF. SENN APIE VARDŽIO VEIKALĄ

Wisconsino u-to prof. A. E. Senn recenzuoja prof. Vardžio redaguotą veikalą "Lithuania under the Soviets" Slavic Review žurnalo rugsėjo nr. Jis rašo:

"Nesyki nusiskundžiau, kad lietuviai mokslo vyrų, palyginti, mažai parašė iš savo tautos XX-to amžiaus istorijos. Prof. Vardžio rinkinys, tad ypač sveikintinas, nes rodo rimtas lietuvių bėgėlių pastangas pasiekti amerikiečius. Veikalas vertingas ir dėl tremtyje esančių lietuvių mokslo vyrų nuomonų pareiškimo.

Patykimų informacijų apie sovietinę Lietuvą sunku sugaudyti. Šiame veikale autoriai naudojo rūpestingai iš sovietinių šaltinių atrinktą medžiagą. Gaila, kad jie neturėjo tokios progos kaip anas sovietams palankus amerikietis lietuvis, kurį 1960 metais sutikau kavinėje

Vilniuje ir kuris man pareiškė rašęs sovietinės Lietuvos gyvenimo istoriją ir pats tuo- jau šoko eiti nuo stalo prie stalo pasikalbėti su nustebusiais lietuviais. (Kiek žinau, jo knyga dar nepasirodė.) Autoriai visgi sutelkė stebėtiną informacijos kiekį. Nealšku, kiek sunaudojo, jei naudojo, informacijų apie kasdienį gyvenimą iš laisvų potvynio, kuris po 1956 metų tapo iš Lietuvos gimini-nėms Amerikoje.

Septyni lietuviai (ir vienas italas) rodos, vienbalsiai tiki, kad lietuvių tauta geriau gyvenusi nepriklausomoje valstybėje, net po Smetonos diktatūra, negu po sovietais. Vardys, kuris iš 11-kos straipsnių pateikia 4, atvirai papasakoja nepriklausomybės laikus, nepraleisdamas nei vienos rimtos problemos. Jis labiau negu kiti įsitiki-nęs, laimingiausias keliās

tautai -- politinė nepriklausomybė.

Straipsniai ypač kreipia dėmesio į rezistenciją prieš svetimuosius. Bonnos u-to prof. Z. Ivinskis pateikia straipsnį apie lietuvių politi-nius siekimus vokiečių oku-pacijos laikotarpiu (1941-1944) ir apie sovietines represijas Lietuvoje. Aš ypač sveikinčiau, jei bent vienas straipsnis būtų išnagrinėjęs Lietuvos visuomenės sudėtį ir įvairių tos visuomenės grupių nuotakas sovietinės santvarkos atžvilgiu. Dabar autoriai, atrodo, net nesutaria dėl "inteligentijos" nuotakų, nes palieka atviru klausimą, ar komunistai intelektualai įskaitytini į šią inteligentiją, ar ne.

Tenka prikišti ir kai ką kritiško. Pirmiausia redaktorius galėjo kietesne ranka pasinaudoti savo teisėmis. Įvairiuose straipsniuose yra gana stambių bereikalingų pakartojimų. Yra ir prieštaravimų. Dr. Remekis 114 psl. skelbia, būk Stalinas lietuvius komunistus išvalęs, o 122 psl. pasakoja, kad pirmasis partijos sekretorius A. Šnieckus partiją pro valymus išvedęs "almost untouched." Vardys (87 psl.) nurodo, kad 1941 m. načiai nedarė ceremonijų su sukilėlių prieš sovietus vyriausybę, o Ivinskis (71 psl.) pateikia dramatišką istoriją apie tos vyriausybės stengimąsi išsilaikyti iki pat nusisūalino.

Taigi skaitytojas gali pagrįsti šio tokio nusivylimą, tačiau turės pripažinti veika-lo studijinę vertę. Tai daug naudingesnis leidinys negu ribotu skaičium prieš dešimt metų išleistas "Human Relations Area Files" leidinys. Nežiūrint trūkumų, jis ras vietą lentynose visur, kur tik kas nors studijuoja Sovietijos politiką tautybių atžvilgiu."

Parengė Vyt. Širvydas

Buvęs Lietuvos diplomatas dr. P. Mačiulis rašo: "Nemanykime, (kad tuo atveju), jei JT mūsų skundus priimtų ir mūsų naudai išspręstų, okupantas paklausys ir geruoju išves savo kariuomenę iš mūsų žemės."

FILMŲ VAKARAS

WOODHAVEN, N. Y.

Sekmadienį, sausio 23

PRADŽIA 5 VALANDĄ

BUS RODOMA:

Lietuviai Pasaulinėje Parodoje

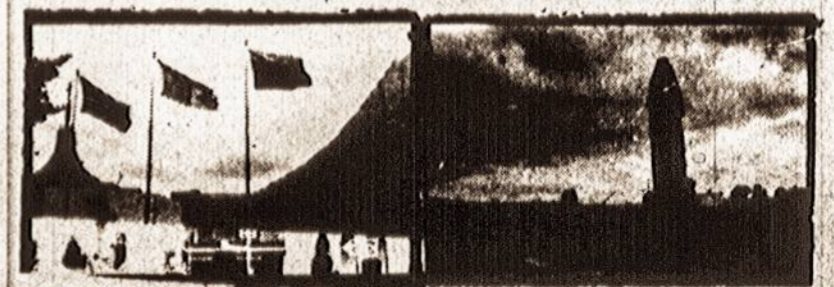
Žygis į Washingtoną

Amerikos lietuvių kronika

Lietuva žiema, pavasarį ir rudenį

PRANO BRUČO SALEJE

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

VYTAUTAS BELECKAS Savininkas

1883 Madison Street Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood) Telefonas EV 2-6440

SALE VESTUVEMS ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis. POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS Vedėjas

322 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Sausio 2 d. Chicagoje buvo pradėtas 16-sis salės futbolo ("Indoor Soccer") turnyras, kuris domina ir lietuvius sporto mėgėjus, nes jame žaidžia ir lietuvių komanda, amerikiečių tarpe žinoma Lith vardu (lietuvių tarpe ji vadinama Lituania).

Lietuvių viešėtu pirmasis šio sezono pasirodymas buvo sėkmingas, ir savo varžovą -- žydų Hakoah komandą sudorojo 4:0. Kadangi šiame turnyre rungtynės tęsiasi 20 minučių, tai tokia pasekmė yra gana didelė.

Pirmą įvartį lietuvių naudojo Emilis Skistimas, kuris žaidė savo pirmąsias rungtynes salėje. Jau antroje minutėje iš oro paimtą kamuolį stipriu smūgiu jis nukreipė į priešininkų vartus. Netrukus po to jis gavo mušti bandą, kurios šūvi visai prievartą Tony Javorskis įdūrė į varžovus. Baigiantis kėliniui, tas pats Javorskis (ukrainų kilmės Lituania žaidėjas) pridėjo trečiąjį gabalą. Po pertraukos Javorskis dar kartą pataikė į vartus, fiksuodamas 4:0.

Lakoah komanda buvo silpnoka, tad Lituania laimėjimas didelė pasekmė dar ne daug ką pasako. Būtų gera, kad Lituania šiemet pakartotų pernykščią pasekmę -- užimtų trečiąją vietą. Aukščiau jai pakilti, kaip atrodo, bus sunku.

Šios pirmenybės dalyvauja 20 komandų, suskirstytų į 2 grupes: "major" ir I

divizijas. Lituania žaidžia antrame dešimtuose -- I divizijoje. Jeigu Lituania užimtų vieną iš dviejų pirmųjų vietų, kitą sezoną gautų teisę varžytis "major" divizijoje. Kaip žinome, lauko futbolo pirmenybėse Lituania nuo šio pavasario rungtyniaus "major" divizijoje.

Žaidimai vyks kiekvieną sekmadienį (išskyrus sausio 16 ir vasario 20 dienas). Iki kovo 13 d. Pirmosios rungtynės prasideda 12,30 val. p.p. ir tęsiasi maždaug iki 5 val. vak. Žaidžiama Chicago Avenue Armory patalpose, 234 E. Chicago Ave.

Rungtynės (jų kiekvieną sekmadienį būna 11) stebi nemaža žiūrovų. Jų praėjusį sekmadienį buvo 2,424. Sausio 9 d. Lituania susitiko su Adria.

TRUMPAI

* Visuotinis Š. Amerikos Liet. Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos suvažiavimas įvyks sausio 22-23 d. d. Detroitė.

* Sporto Sąjungos Centro valdyba paskelbė 1966 m. lietuvių sporto žaidynių programą. Pirmosios žaidynės šioje programoje yra įrašytos Š. Amerikos liet. sporto žaidynių stato komisijos ir plaukimo varžybos. Jos bus pravestos kovo 5-6 dienomis Detroitė.

Gyvenimas iš linksmosios pusės

DR. DAUDZVARDIS IR "BAISUS NUSIKALTIMAS"

Antano ir Marijos Rudžių rezidencijoje Chicagoje gruodžio 19 d. buvo pagerbtas Lietuvos gen. konsulas dr. Petras Daužvardis ryšium su jo 70 metų amžiaus sukaktimi.

Apie šį pobuvį Vienybė gavo reportažą iš kažkokio R. Kalniaus. Paaikškėjo, jog tai yra žymusis Darbininko bendradarbis, gambiai aprašęs prof. J. Kubiliaus susitikimą su lietuviams kultūrininkais pas J. Kreivėną. Šis "aukštos klasės žurnalistas," matyt, sukeltė adresus ir Darbininkui skirtą medžiagą adresavo Vienybei.

Taigi, apie tą pobuvį Darbininke būtų buvę parašyta: "Chicagiečiai dar turėjo nuryti vieną karčią piliulę. Koezistencinis vėžys, atneštas "mokslininko" (sovietų agento) Kubiliaus, įsimetė ne tik į nuo seno žinomus "kultūrinio bendradarbiavimo" šalininkus, visokio plauko (daugiausia raudono) išdavikus, bet ir į patriotinės visuomenės šulius.

Pagerbiant gen. konsulą dr. P. Daužvardį A. ir M. Rudžių rezidencijoje, buvo net kalbėti pakviesti Adolfo Baliūnas ir Povilas Ridikas. Jie abu yra labai susitepę rankas. Pirmasis ilgai kalbėjosi su "mokslininku" (sovietų agentu) Kubiliumi pas Kreivėną, pasisiūlė parvežti jį į viešbutį, buvo užsivežęs į savo namus, prašė, kad leistų studijuoti jo vaikams pas komunistus Vilniuje, sekanti dieną jis pietavo pas kitą prekybininką su tuo pačiu Kubiliumi ir t. t. ir t. t.

Antrasis Rudžių svečias ir konsulo gerbėjas buvo Povilas Ridikas. Tai tas "graborius," kuris raudonų komunistų Vilnies naudai buvo surengęs vakarienę Mildos salėje.

Kokias išvadas turėtų pasidaryti patriotiškai nusiteikę lietuviai Rudžių ir gen. konsulo adresu? Argi jie nežinojo, kas slypi po šiais dviem asmenimis? Jeigu nežinojo, kodėl nepasiklausė Laisvosios Lietuvos redaktorių? Kokias rezolucijas dabar paskelbs Liet. Bendruomenės Centro valdyba, kurios vicepirmininke yra Rudienė? Kokią operaciją su Rudžiu turėtų padaryti Amerikos lietuvių Tarybos centras? Ką dabar turėtų pasiegti Nepriklausomos Lietuvos diplomatai su gen. konsulu Chicagoje?

Chicagietis Adolfo Baliūnas kalbasi su Vilniaus universiteto rektorium prof. dr. J. Kubiliu.

E. Šulaičio nuotrauka

Šis baisus nusikaltimas reikalingas didelės bausmės, -- taip griausmingai būtų užbaigęs savo nuortabų reportažą R. Kalnius.

R. Kalnius dar pridėjo ir lietuvių visuomenės nuotai-

kas po šio baisaus įvykio ir pažadėjo daugiau parašyti. Tad, sekite Darbininką, nes kitą kartą "žurnalistas" jau, be abejojimo, nesumaišys adresu ir jo "talentinga" kūryba galės tilpti tame laikraštyje.

A. B.

L Aidotuvijų Direktoriai

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENN. AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

ANITA R. GARSZVA JOHN A. PAULEY

231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 8-9770

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA Patarnauja perkant ir parduodant namus, apdraudimo reikaluose, užpildant taksus. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU Parduoda bilietus visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. MONEY ORDERS.

87-09 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.

Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Three Joe's SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

* **VILIUS TOLIŠIUS**, rašytojas, būdamas 70 m. amž., širdies smūgio ištiktas pasimirė New Yorke. Jis buvo Otono Tolišiaus, buv. vieno iš New York Times redaktorių, brolis. Pirmą kartą velionis į Ameriką buvo atvykęs 1911 m., vėliau grįžęs vėl į Lietuvą. 1957 m. Vilijus Tolišius, savo brolių pagalba vėl sugrįžo į JAV, ir čia tapo JAV piliečiu. Nuliūdime paliko dar kitus 3 brolius -- Jurgį, Joną ir Mykolą, savo laiku žinomą Amerikos lietuvių veikėją, bei seserį Martą.

* **ROBERTAS AUKŠČIŪNAS**, 23 m. amž. jaunuolis, gyv. Industry, Pa. protesto ženklam dėl Vietnamo karo sudeginęs šaukimo kortelę, turės už tai atsakyti Philadelphijos teisme.

* Gruodžio paskutinę dieną Chicagoje įvyko Adolfo Meko paskutinio filmo "Double Barrel Detective Story" premjera. Plačiaekraninis filmas buvo parašytas ir surežisuotas Adolfo Meko pagal žinomą Mark Twaino novelę. Filme vadovaujantį vaidmenį atleka jaunas aktorius H. Hatsfield.

Broliai Mekai -- apie Joną neseniai tilpo platus straipsnis "The New York Times Magazine" -- yra vadovaujantys naujojo amerikinio filmo meno veikėjai. Jonas yra taip pat kino teatro Cinematique Greenwich Village vedėjas.

* Praėjusiais metais Amerikoje lankęsis Gediminas Jokūbonis buvo supažindintas su žymiausiais Amerikos lietuvių dailininkais New Yorke. Užsimezgė nuoširdus ryšys. Neseniai Jokūbonis atrasė newyorkiškams laišką, kuriame dėkoja už supažindinimą su nauja skulptūros meno technika, naudojant plastmasę. Dar neapsilankiusius Lietuvos dailininkus Jokūbonis kviečia atvykti kitą vasarą.

* **LIET. PREKYBOS RŪMŲ** pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, ši sekmadienį, sausio 23 d. 3 val. p. p. Lietuvių Atletų Klubo salėje kviečia susirinkimą, kuriame bus tariama dėl "Aukso Žastės" filmo premjeros New Yorke. Dalyvaus ir to veikalo autorė Birutė Pūkelevičiūtė.

* **SALOMĖJA NARKĖLIŪNAITĖ** ši sekmadienį, sausio 23 d. 5 val. p. p., demonstruos savo filmus Prano Bručo salėje Woodhavene, N. Y. Visi kviečiami dalyvauti. (Plačiau žiūr. skelbimą 10 psl.)

* **L. KANCEVIČIUS** iš Lawrence, Mass. atsiuntė \$80 savo prenumeratorai apmokėti šiais sukaktuviniais Vienybės metais. L. Kancevičiui reiškia gilią padėką.

* **DAILININKO VYTAUTO ČIŠNO** darbų paroda įvyks Mas-petho parapilios salėje kovo 27 dienomis. Parodą rengia New Yorko skautams remti komitetas.

Ona Valaitienė kalba Liet. Prekybos Rūmų pietuose sausio 9 d. Dešinėje - V. Tysliavienė ir D. Jonaitienė.

AMERIKOS LIETUVIŲ INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ SĄJUNGOS New Yorko Skyrius rengia tradicinį šalių 1966 m. sausio 29 d. 9 val. vak. "The Summit of New York" Embassy "A" salėje, East 51 Street ir Lexington Avenue New Yorke. Šokiams gros Joe Thomas orkestras iš 5 asmenų. Įėjimas \$12.50 asmeniui, įskaitant valgį ir 10-čiai asmenų bonką. P pinigų siųsti iki 4. m. sausio 22 d.: A. Mačiūnis, 84-25 90th Street, Woodhaven, N. Y.

Baliaus reikalais kreiptis: A. Jasaitis, 212 AP 7-6132, S. Remėza 212 MI 7-6189 ir T. Jasaitis 516 - HU 2 1399.

SKYRIAUS VALDYBA

Lietuvių Prekybos Rūmų pietuose Valaičių Arlington restorane Brooklyne sausio 9 d. Kalba pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, Neris International direktorius. Kairėje - socialinių reikalų vedėja Mildred Mitchell.

Jonas Valaitis, Liet. Prekybos Rūmų vice-pirmininkas, vadovauja programai, kuri įvyko jo restorane Brooklyne. Dalyvių tarpe: Stonytė, Trečiokai, Kazanauskai, V. Tysliavienė, V. Alksninis ir kt.

Ji aukojo 1,000 dolerių

Atkelta iš 2 psl.

vyru gyvena Manhattane. Yra padėjusi visai eilei naujakurių atvykti Amerikon ir ne vienam padėjo šioje šalyje įsikurti.

Vienybės dėmesį A. Batalienė atkreipė prieš daugelį metų, užsisakydama net po keliolika bilietų į visus lietuvių koncertus, vykusius Carnegie Hall, Town Hall ir kt. Jau sulaukusi 70 m. amžiaus ir tikisi dar kada nors apsilankyti Vilniuje, kur ji jaunystėje darbavosi.

Rašydami apie A. Batalienę, o ateityje ir apie kitus Vienybės geradarius, negalime nepaminti fakto, kad tuo tarpu, kai tam tikros grupės Vienybei stengiasi pakentti, boikotuoja, nesiunčia Vienybei savo pranešimų ir garsinimų, tai jie tikrumoje patys save skriaudžia, o Vienybei padeda. Mūsų laikraštis neužverčiama visokiais biuleteniais, kurie perspaušdinami kituose laikraščiuose. Vis stengiamės teikti originalesnį turinį ir išimtinės nuotraukas. O kai dėl garsinimų, tai tiek, kiek A. Batalienė paaukojo, iš tų

organizacijų neišrinktume net keliolikos metų bėgyje. Pav., ir šiomis dienomis vienas mūsų skaitytojas Chicagoje, siūsdamas \$100 auką rašo:

"Siunčiu Vienybės sukakties proga \$100. Buvau manęs Vienybei skirti \$80, o kitus \$20 ALTuI ir BALFuI. Matydamas, kaip Jus netelsingai šmeižia ir persekioja, nutariau Vienybei skirti visą šimtinę, o kitiems šiais metais nieko neaukosiu."

Mano pavardės tuo tarpu prašau neskelbti, parašysiu Jums daugiau kita proga."

Panašiai prieš mirtį rašė J. Lietuvnickas iš Baltimorės, ne kartą praetyje Vienybei aukojęs po šimtinę. Paskutiniame savo laiške jis rašė:

"Siunčiu Jums \$50 auką. Vienybę visuomet rėmiau ir remsiu, kol gyvas būsiu. Susimildamos mano aukos neskelbkite, bijau, kad kai kurie dypukai mane dar gali primušti..."

J. Lietuvnicko laiškas tebėra Vienybės archyve ir jo žodžius skelbiame, nes jįsai jau kapuose ir jam nereikia bijoti, kad už tai gali būti primuštas.

Iš šių kelių pavyzdžių matome, ką atsiekė žmonės, kurie siekia Vienybę sunaikinti. Mes didžiuojamės savo skaitytojais ir rėmėjais.

V. TYSLIAVIENĖ

LIŪDNOS ŽINIOS

Rigly Park, Pa. -- Jonas ir Ona Januliai gavo liūdną žinią iš Lietuvos kad mirė Janulienės brolio sūnus Edis Kirsnis, 9 metų amžiaus, pasirgęs tik vieną savaitę. Paliko liūdinčius tėvelius Edvardą ir Augutę ir sesutę Genutę, gyvenančius netoli Zagarės. Per Kalėdas mirė Onos Janulienės pusbrolis Albertas Kirsnis, ištiktas širdies smūgio. Buvo 45 metų amžiaus. Paliko žmoną Jean, sūnų 9 metų, dukrelę 16 metų. Prie Klūčių stalo buvo susėdusi visa šeima: sesuo Joana ir Albertas Aliaskiai, brolis Kazimieras ir Doraty vaikai Dana ir Mark, brolis Edvard, žmona Bethy. Visi buvo linksmi, bet Kalėdų dieną, 12 valandą jis mirė. Spalio mėnesį jam buvo daryta širdies operacija. Jis dabar gyvena Los Angeles,